

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Role Evropského parlamentu v EU

Role of the European Parliament in the EU

Student: Michaela Křenková

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Ludmila Bělíková

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Křenková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210R004 Eurospráva
Specializace: 01 Eurospráva
Téma: **Role Evropského parlamentu v EU**
Role of the European Parliament in the EU

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Evropský parlament v institucionálním systému EU
 3. Struktura a fungování Evropského parlamentu
 4. Česká republika a Evropský parlament
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL. *Eurostrany: politické strany na evropské úrovni*. Brno: Barrister & Principal, 2007. 269 s. ISBN 978-80-87029-05-3.
FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. 228 s. ISBN 978-80-87029-89-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Ludmila Bělíková**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

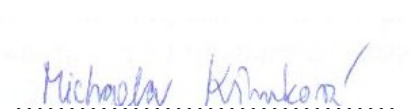

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně příloh zpracovala samostatně na základě uvedené literatury a pod vedením své vedoucí bakalářské práce.

Valašské Meziříčí 10. května 2013

Michaela Křenková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Ludmile Bělikové za její pomoc, cenné rady a ochotu při zpracování mé bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	5
2	EVROPSKÝ PARLAMENT V INSTITUCIONÁLNÍM SYSTÉMU EVROPSKÉ UNIE	7
2.1	Cesta k Evropskému parlamentnímu sboru	7
2.1.1	Schumanův plán a vznik Společného shromáždění	8
2.1.2	Evropské parlamentní shromáždění	9
2.1.3	Evropský parlament po slučovací smlouvě	10
2.2	Evropský parlament po přímých volbách	11
2.2.1	Evropský parlament v 80. letech	11
2.2.2	Evropský parlament po přijetí Jednotného evropského aktu	12
2.2.3	Evropský parlament ve smlouvě o EU	13
2.2.4	Evropský parlament po přijetí Amsterodamské smlouvy	14
2.2.5	Evropský parlament a Smlouva z Nice	15
2.2.6	Smlouva o ústavě pro Evropu a Evropský parlament	15
2.2.7	Lisabonská smlouva a Evropský parlament	16
2.3	Perspektivy vývoje Evropského parlamentu	18
3	STRUKTURA A FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	20
3.1	Evropské volby	20
3.1.1	Cesta k přímým volbám do Evropského Parlamentu	20
3.1.2	Jednotný volební systém	21
3.1.3	Charakter voleb	25
3.1.4	Vývoj volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu	26
3.2	Poslanecký mandát	28
3.3	Sídla Evropského parlamentu	29
3.4	Struktura Evropského parlamentu	30

3.4.1	Politická struktura Evropského parlamentu	30
3.4.2	Organizační struktura Evropského parlamentu	33
3.4.3	Funkční struktura Evropského parlamentu	33
3.5	Funkce Evropského parlamentu	35
3.5.1	Legislativní pravomoci Evropského parlamentu.....	35
3.5.2	Rozpočtové pravomoci Evropského parlamentu.....	38
3.5.3	Kontrolní pravomoci	39
3.5.4	Další pravomoci	40
4	ČESKÁ REPUBLIKA A EVROPSKÝ PARLAMENT	42
4.1	Vstup České republiky do Evropské unie.....	42
4.2	Volby do Evropského parlamentu v České republice	44
4.2.1	Volby do Evropského parlamentu v České republice v roce 2009	45
4.2.2	Předvolební kampaně voleb do Evropského parlamentu 2009	47
4.3	Čeští poslanci v Evropském parlamentu	51
4.3.1	Přehled všech poslanců zvolených do Evropského parlamentu	51
4.3.2	Přehled činnosti českých poslanců Evropského parlamentu	54
4.3.3	Zuzana Roithová	55
4.3.4	Jan Březina	57
5	ZÁVĚR.....	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
	Seznam zkratk	69
	Seznam grafů.....	71
	Seznam tabulek	71
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	72
	SEZNAM PŘÍLOH	73

1 ÚVOD

Evropský parlament je důležitou součástí společného rozhodování v Evropské unii. Spolu s Evropskou komisí a Radou EU tvoří tzv. legislativní trojúhelník. Parlament sice nemůže rovnoprávně zasahovat do procedury revize primárního práva, ale přiznává se mu obrovská moc na dění v EU, a to v pozici inovátora a dozorce aktivit Unie. Je třeba vyzdvihnout skutečnost, že patří mezi nejdemokratičtější volenou instituci EU a bez jeho souhlasu nelze učinit žádné podstatnější rozhodnutí. Disponuje velkou silou pro vytváření agendy a je to hlavní nástroj demokratického zastoupení občanů EU.

Poslanci Evropské Parlamentu se volí přímou volbou jednou za 5 let a Parlament se může dokonce pyšnit prvenstvím jako největší demokraticky volený orgán světa. Zároveň stoupá jeho politická role v rámci celé EU. Evropská Rada čím dál častěji konzultuje s Parlamentem svá důležitá rozhodnutí v oblasti zahraniční politiky. Vydává svá doporučení ohledně různých mezinárodních událostí a ty poté bere Rada na vědomí. Také silně dbá na lidská práva, a to jak občanů EU, tak lidí mimo toto uskupení. Nebrání se názorům ostatních a stal se otevřený vůči nátlakům různých lobbistických skupin z členských zemí. Snaží se tak o co největší sblížení s národy EU. Nepochybně bude tedy ovlivňovat jak budoucnost evropské integrace, tak i evropského politického prostředí.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat vývoj Evropského parlamentu až do současnosti a také nastínit budoucnost této instituce, popsat strukturu a fungování Parlamentu. Praktická část bakalářské práce se věnuje vztahu mezi EU a Českou republikou, ale hlavně analyzuje volby do Evropského parlamentu v roce 2009. Líčí jejich průběh, volební účast, výsledky a uvádí zvolené europoslance a vystihuje jejich působnost v EU.

Teoretická část bakalářské práce je rozdělena do dvou kapitol. Cílem druhé kapitoly je charakterizovat postavení Evropského parlamentu v institucionálním systému EU. První subkapitola, Cesta k Evropskému parlamentnímu sboru, se bude zabývat historií Evropského parlamentu, a to od období po 2. světové válce do roku 1979, tedy prvních přímých voleb v dějinách evropských integrací. Druhá subkapitola, nazvaná Evropský parlament po přímých volbách, bude pokračovat od roku 1979 do dnešní doby. Nebude opomenuta ani nejnovější smlouva z roku 2009, a to Lisabonská smlouva. Poslední, tedy třetí, subkapitola nastíní stručný přehled možného budoucího vývoje Evropského Parlamentu.

Třetí kapitola bakalářské práce se věnuje Struktuře a fungování Evropského parlamentu. Tato kapitola je rozdělena do pěti samostatných subkapitol a to Evropské volby,

Poslanecký mandát, Sídla Evropského parlamentu, Struktura Evropského parlamentu a Funkce Evropského parlamentu. Největší prostor přitom bude vyhrazen podkapitole Evropské volby a Funkce Evropského parlamentu. V podkapitole Evropské volby bude popsáno vše, co se týká voleb do Parlamentu, a také charakterizován vývoj volební účasti ve volbách. Zde je zajímavé sledovat klesající tendence voličské účasti skoro v celé Evropské unii.

Praktická část bakalářské práce v úvodu popisuje dlouholetý proces vstupu České republiky do Evropské unie. Druhá subkapitola analyzuje výsledky voleb v roce 2004 a hlavně těch posledních v roce 2009. Práce také neopomíjí ani předvolební kampaně, které předcházejí každým volbám. Charakterizuje kampaně 4 vítězných stran, tedy tím čím se vyznačoval jejich volební program a čím zapůsobily na své voliče. Třetí subkapitola se zabývá českými poslanci v Evropském parlamentu, tedy nabízí přehled všech zvolených poslanců a výčet jejich činností. Závěr bakalářské práce se věnuje dvěma neaktivnějším českým europoslancům, a to paní MUDr. Marii Roithové a panu Ing. Janu Březinovi.

2 EVROPSKÝ PARLAMENT V INSTITUCIONÁLNÍM SYSTÉMU EVROPSKÉ UNIE

Charakterizovat postavení *Evropského parlamentu* (EP) v institucionální struktuře je velmi složité. EP totiž odráží charakter evropské integrace v průběhu soudobých dějin. Dá se říci, že každý významný integrační počín, nová smlouva, se odrazili i na podobě EP.¹

Vývoj započal v roce 1952, kdy začal fungovat zastupitelský sbor parlamentního typu – Společné shromáždění *Evropského společenství uhlí a oceli* (ESUO). Postupem času získalo Shromáždění možnost spolurozhodovat s *Radou ministrů*.² Njedříve fungoval EP jen jako poradní orgán a jeho proměna do dnešní podoby byla pozvolná a velmi strnitá. Teprve na počátku 70. let bylo umožněno EP získat rozpočtové pravomoci a v roce 1979 byl poprvé pro výběr poslanců použit princip přímé volby.³

V institucionální struktuře EU představuje EP společně s Komisí instituci, která vystupuje jako nadnárodní orgán a reprezentuje tak nadnárodní zájmy. Je ale nutno zdůraznit, že jeho vývoj není zdaleka ukončen. Zatím k nejvýraznějšímu posunu v pravomocích EP došlo na základě *Smlouvy o EU*.⁴ V budoucnu je nadále očekáváno další prohloubení parlamentního vlivu na proces přijímání evropské legislativy i s možností, že by byl EP opatřen právem legislativní iniciativy, která v dnešní době náleží výhradně Komisi.⁵

2.1 Cesta k Evropskému parlamentnímu sboru

Kořeny Evropského parlamentního zastoupení sahají daleko do minulosti evropských dějin. Ve středověkých a novověkých koncepcích se jednalo o tzv. delegaci různých státních útvarů. V pozdější době, hlavně díky inspiraci Spojenými státy americkými, se představa začala čím dál tím více podobat parlamentnímu tělesu s přímou vazbou na občany.⁶

¹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ. *Evropský parlament*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. 174 s. ISBN 978-80-210-4329-9.

² též Rada Evropské Unie, v právních dokumentech jen Rada

³ GERBERT, Pierre. *Budování Evropy*. Praha: Karolinum, 2004. 450 s. ISBN 80-246-0111-7

⁴ *Smlouva o Evropské unii*, též známa jako Maastrichtská smlouva, vstoupila v platnost 7. 11. 1993

⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁶ Dočkal, V., P. Kaniok a J. Závěšický, ref. 1

2.1.1 Schumanův plán a vznik Společného shromáždění

Období po 2. světové válce přineslo jiné pohledy na formující se integraci Evropy. Sjednocení už se nevnímalo jen jako nutná prevence před dalšími válečnými konflikty, ale jako jediný způsob, jak vyřešit a udržet mír v Evropě v budoucnu.

Velkým milníkem se stal *Schumanův plán*⁷ z roku 1950. Na jeho základě vzniklo v roce 1952 Evropské sdružení uhlí a oceli, označované také jako *Montánní unie*⁸. Toto sdružení bylo založeno Pařížskou smlouvou jako mezinárodní organizace 6 států s dobou trvání určenou na 50 let. Dá se tedy považovat jako jakýsi základ EU. Nejbližším předchůdcem EP bylo Společné shromáždění ESUO. Na tomto shromáždění zasedalo 78 zástupců ze šesti členských zemí - Francie, Itálie, Německo, Nizozemí, Belgie a Lucembursko. Volba zástupců nebyla ještě přímá, delegáti do Shromáždění byli navrženi z řad poslanců jednotlivých národních parlamentů. Hlavním úkolem Shromáždění bylo kontrolovat činnost *Vysokého úřadu*⁹, hodnotit jeho výroční zprávy a mít možnost Vysoký úřad odvolat.¹⁰

Založení Shromáždění se neobešlo bez velkých a emotivních diskuzí o velikosti samostatného orgánu, ale také o poměru zástupců jednotlivých členských zemí, a také o vnitřním uspořádání. Nejdůležitější myšlenkou bylo, aby mandáty zohledňovaly počty obyvatel, ale zároveň braly na vědomí prosazení malých členských států. To vše se mohlo uskutečnit jen nadhodnocením malých a podhodnocením nároků velkých zemí. V tabulce 2.1 je přehledně vyobrazeno, kolik která země dostala přidělených mandátů. Zatímco v Německu, Francii a Itálii byl počet křesel upraven na menší počet, pro Lucembursko byl výrazně nadproporčně navýšen. Stanovení počtu zástupců do Shromáždění bylo také doprovázeno horlivými diskuzemi o přímých volbách.¹¹

⁷ *Schumanův plán* - plán ke sjednocení Evropy, který 9. května 1950 představil francouzský ministr zahraničí Robert Schuman. Plán obsahoval výčet přesných a rychle uskutečnitelných kroků k integraci Evropy. Za základ integračního procesu byla nejprve vybrána spolupráce v oblasti uhlí a oceli (ESUO).

⁸ *Montánní unie* – název odvozen od francouzského „mont“ – hora.

⁹ *Vysoký úřad* – výkonný orgán ESUO s nadstátní povahou, předchůdce dnešní Komise.

¹⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. Historie. *Evropský-parlament.cz* [online]. 2013 [23. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/history.html>

¹¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

Tabulka 2.1: Počty mandátů pro jednotlivé země ve Shromáždění ESUO

Členská země	Počet mandátů
Německo	18
Francie	18
Itálie	18
Nizozemsko	10
Belgie	10
Lucembursko	4
CELKEM	78

Zdroj: Článek 21 Smlouvy o ESUO, vlastní zpracování

První zasedání se konalo dne 10. září 1952 ve Štrasburku. Postupně se na zasedáních členové dohodli na principech vnitřního členění, kdy se upřednostnilo polické členění nad vytvořením zasedacího pořádku podle abecedy. Tímto krokem se nepřímo posílil pozdější vliv politických frakcí v EP fungující dodnes.¹²

2.1.2 Evropské parlamentní shromáždění

Členové ESUO se snažili o další prohloubení integračních procesů. Výsledkem těchto snah se staly tzv. *Římské smlouvy* – Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii. Obě smlouvy byly úspěšně ratifikovány, a tak se 1. 1. 1958 připojily k ESUO další dvě společenství a to *Evropské hospodářské společenství*¹³ (EHS) a *Evropské společenství pro atomovou energii*¹⁴ (EURATOM). Rozšíření působnosti, na všechny tři Společenství, pro Společné shromáždění znamenal nárůst agendy. To představovalo nutnost vyšších pravomocí vyžadované od Společného shromáždění. Počet reprezentantů se zvýšil na 142. „*Úkolem Shromáždění byl výkon kontrolní funkce vůči nadnárodní autoritě, jinak se pravomoci v rámci jednotlivých smluv výrazně lišily. Komise EHS a EURATOM byly odvolatelné bez ohledu na zprávu o stavu hospodaření a jednání o jejich odvolání mohlo být zahájeno kdykoliv během funkčního období. Shromáždění zasedající se smlouvami o EHS a EURATOM mělo navíc některé konzultativní funkce (Fiala, Pitrová, 2009, s. 311).*“

¹² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹³ *Evropské hospodářské společenství* - byla mezinárodní organizace existující mezi lety 1958 až 1993, která byla vytvořena, aby podporovala ekonomickou integraci (včetně jednotného trhu) mezi Belgií, Francií, Německem, Itálií, Lucemburskem a Nizozemskem.

¹⁴ *Evropské společenství pro atomovou energii* - zakládajícími členy se staly Francie, Německo, Itálie, Belgie, Holandsko a Lucembursko. Cílem Euroatomu bylo koordinovat výzkumné aktivity v oblasti jaderné energie, vytvářet společný trh pro jaderné palivo a dohlížet na jaderný průmysl v členských zemích tak, aby byla zajištěna ochrana obyvatelstva.

Na začátku šedesátých let vznikla snaha o přejmenování Shromáždění. Někteří jeho členové chtěli v novém názvu lépe odrazit postavení v rámci evropských institucí. Zástupci Německa a Nizozemska navrhli označení Evropský parlament. 30. 3. 1962 byla tato změna názvu úspěšně odsouhlasena, ale zatím platila pouze v rovině politické dohody.¹⁵

2.1.3 Evropský parlament po slučovací smlouvě

Polovina 60. let byla charakteristická jak institucionální krizí Společenství, tak samotného Shromáždění. Hlavně Francie se v té době odklonila od dalšího prohlubování evropské integrace a veřejně proti Společenství vystupovala. Byla to první vážná krize v dějinách evropské integrace, Společenství dokonce hrozil i zánik. Krizi se podařilo zažehnat v lednu 1966 tzv. *Lucemburským kompromisem*.¹⁶ Zůstalo však nevyřešeno, jak dosáhnout jednoty při rozdílných názorech.¹⁷

Navzdory tomu se podařilo přijmout *Slučovací smlouvu*¹⁸, která znamenala posun v působnostech i pravomocích EP. Ten tak například získal právo aplikovat kdykoliv pravomoc odvolat Komisi a to v rámci všech tří smluv. Rostoucí agenda Společenství sebou nesla nutnost vlastních finančních zdrojů, ale ty musely být určitými způsoby regulovány. Parlament tehdy poukázal na nutnost přezkoumat rozpočtové pravomoci. Na základě tzv. *Lucemburské smlouvy*¹⁹ z 22. 4. 1970 byly konstituovány vlastní příjmy Společenství. EP tak byly přiznány nové rozpočtové pravomoci. Parlament nedostal právo veta a nemohl vrátit rozpočet k přepracování, ale mohl v *nepovinných výdajích*²⁰ rozpočtu navrhnout změny.²¹

Zároveň se také obnovila diskuze o přímých volbách do Parlamentu. Jednání o této otázce byly záhy ukončeny, protože pracovní výbor složený ze zástupců Rady a Parlamentu poukázal na nevhodnost provádět změny před brzkým rozšířením EHS o další členy. 1. ledna 1973 došlo k prvnímu rozšíření o Dánsko, Irsko a Spojené království.²² I poté

¹⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹⁶ *Lucemburský kompromis* - podle něj nemůže být členský stát v případě "velmi důležitých zájmů" přehlasován prostou většinou, nýbrž jednání musí pokračovat, dokud se nedosáhne jednomyslné shody.

¹⁷ EUROSKOP.CZ. K-L. Euroskop.cz [online]. 2013 [29. 2. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/287/sekce/k-l/>

¹⁸ *Slučovací smlouva* - oficiální název Smlouva o zřízení společné Rady a společné Komise Evropských společenství. Byla podepsána 8. dubna 1965, vstoupila v platnost 1. července 1967 a sloučila orgány do té doby existujících tří evropských společenství (EHS, ESUO a Euratom), které od té doby také začaly používat společný rozpočet. Od tohoto data se pro tato společenství začal používat název Evropská společenství (ES).

¹⁹ *Lucemburská smlouva* – tzv. První rozpočtová smlouva. V této smlouvě byl vytvořen systém vlastních zdrojů Společenství, který nahradil finanční příspěvky členských států.

²⁰ *Nepovinné výdaje* tvořily jen malou část rozpočtu. Tím mělo být mimo jiné dosaženo ochrany proti nepřiměřeně velkému vlivu EP na rozpočet.

²¹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

²² BARTÁK, KAREL. *Průvodce Evropskou unií*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. 88 s. ISBN 80-85864-92-4.

se ovšem nenašly shody na přímých volbách. Největší překážkou se stala neschopnost vypracovat jednotný evropský volební mechanismus. Otázka přímé volby se opět odložila a přímé volby se tak uskutečnily až na konci 70. let.²³ Dne 10. 6. 1975 byla přijata tzv. *Bruselská smlouva*²⁴, která EP přiznala pravomoc vrátit rozpočet jako celek.

2.2 Evropský parlament po přímých volbách

Snahy o zavedení přímých voleb ani nadále neustávaly. EP vydal 14. 1. 1975 tzv. *Patijnovu zprávu*²⁵, která hovořila o oddělení přímých voleb od vytvoření jednotného volebního systému. Na tuto dostatečně pragmatickou zprávu reagovala Rada, která konečně 20. 9. 1976 dospěla k dohodě o *Aktu o volbě zastupitelů v Evropském Parlamentu ve všeobecných a přímých volbách*²⁶ a přislíbila uspořádat první volby do EP v roce 1978 nebo co nejdříve po tomto datu.²⁷

První přímé volby do EP se nakonec konaly 7. až 10. 7. 1979 a lze je považovat za jeden z největších přelomů v historii zastupitelského sboru evropské integrace. „*EP jimi totiž získal přímou legitimitu, stal se nezávislý na národních parlamentech členských států, a tudíž logicky došlo k proměně jeho postavení v institucionální struktuře ES (Dočkal, Kaniok, Závěšický, s. 26).*“ Rada ustanovila poslaneckou komoru 410 poslanců pro tehdejších 9 členských států. Velká Británie, Německo, Francie a Itálie jako 4 největší státy měly stejný počet mandátů. Po volbách začal Parlament naplno využívat své nové pravomoci, a to například při schvalování rozpočtu, kdy řízení několikrát přerušil a rozpočet vrátil k přepracování. Rada byla nově povinna konzultovat s EP konkrétní body smluv.²⁸

2.2.1 Evropský parlament v 80. letech

V první polovině 80. let panovala ve Společenství příznivá atmosféra, která vedla k dalšímu posílení a změnám v EP. V červnu 1983 bylo ve Stuttgartu na summitu Evropské rady přijato *Slavnostní prohlášení o Evropské unii*. Tento právní dokument odrážel vývoj EP a přenášel ho do reality. Jeho hlavním přínosem bylo stanovení odpovědnosti a způsob

²³ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

²⁴ *Bruselská smlouva* – tzv. Druhá rozpočtová smlouva. EP získal pravomoc kontrolovat každoročně na konci roku účty EU, aby posoudil, zda Komise prostředky z rozpočtu EU vydávala uvážlivě a správně.

²⁵ Patijnová zpráva – navrhovala přímo volený Parlament s pětiletým mandátem.

²⁶ *Akt o volbě zastupitelů v Evropském Parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* – tento akt má status primárního práva a vyžadoval ratifikaci každým členským státem a byl připojen k rozhodnutí.

²⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. 2010 [14. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

²⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 26

komunikace ve vzájemných vztazích mezi Radou, Komisí a Parlamentem.²⁹ Rada musela nově na dotazy od EP odpovídat, což mělo vést ke sbližování obou orgánů. Rada také měla povinnost informovat Parlament o svých cílech a harmonogramu, a to vždy po každém summitu Evropské rady. Dále v otázce nominace předsedy Komise zavedlo prohlášení povinnou konzultaci Rady s EP. Všechny tyto a další změny se však pouze provedly v rovině politické dohody a ne změnou v rovině primárního práva. EP měl tak nadále slabou pozici v rozhodovacím mechanismu a působil nadále spíše jako kontrolní orgán s konzultativní funkcí.³⁰

Tento neuspokojivý stav pro EP znamenal prostor pro nové návrhy, které ale nikdy nebyly realizovány. Patřily mezi ně návrhy tzv. *Krokodýlího klubu*³¹ vedeného členem Evropského Parlamentu *Altierem Spinellim*³². Projekt získal značnou podporu ze strany zájmových skupin a byl také široce populární u národních parlamentů a veřejnosti, ale realizace se nedočkal. Za to se stal jedním z nejvýznamnějších podnětů pro přípravu institucionálních změn, které se uskutečnily prostřednictvím přijetí *Jednotného evropského aktu* (JEA).³³

2.2.2 Evropský parlament po přijetí Jednotného evropského aktu

Dne 28. 2. 1986 byl schválen *Jednotný evropský akt*³⁴. Tento akt znamenal doslova předěl ve zvýšení pravomocí EP jak v oblastech primárního práva, tak v rozhodování o přijímání nových členů a rozhodování o mezinárodních závazcích Evropského společenství. Přijetím této smlouvy se Evropské parlamentní shromáždění konečně oficiálně přejmenovalo na Evropský parlament.³⁵

JEA zavádí návrat k hlasování kvalifikovanou většinou v Radě ministrů. To zvyšovalo možnost přehlasovat některý z členských států. Zároveň bylo zavedeno v rámci rozhodovacího procesu další kolo, které mělo možnost uchránit menšinové názory na půdě

²⁹ PLECHANOVÁ, Běla. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. 355 s. ISBN: 80-246-0800-0.

³⁰ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

³¹ *Krokodýlí klub* – označení skupiny, která se poprvé sešla 9. 7. 1980 ve Štrasburku, pocházelo od názvu restaurace Krokodýl, v níž se její členové setkávali. Klub požadoval výrazné posílení pravomocí EP a vypracoval Návrh Smlouvy o Evropské unii, dokument představující komplexní projekt politické unie.

³² *Altiero Spinelli* (1907 – 1986) – italský politik, považuje se za jednoho z „otců Evropy“, předseda Krokodýlího klubu. Patřil k nejdůležitějším představitelům evropského federalismu.

³³ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

³⁴ *Jednotný evropský akt* - byl první významnou revizí Římských smluv, vstoupil v platnost 1. 7. 1987. Jeho cílem bylo odstranění zbývajících překážek obchodu tak, aby do konce roku 1992 mohl vzniknout společný trh Evropských společenství (čili volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu). Dále posílení role Evropského parlamentu a změna společného celního sazebníku.

³⁵ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 28

EP. Tato procedura pro přijímání se nazývala *procedura spolupráce* (kooperační procedura). Obohatila tak původní pravomoc oddálit přijetí o možnost přímého předkládání pozměňujících návrhů Radě. Změnila vztahy nejen mezi EP a Radou, ale také mezi EP a Komisí. Parlamentu také bylo umožněno hlasovat o otázkách přijetí nových členů a mezinárodních závazcích Společenství.³⁶

2.2.3 Evropský parlament ve smlouvě o EU

V 90. letech 20. století byl nastolen trend posilování role EP v politickém systému EU. Kromě příznivého prostředí a celkové optimismu ve Společenství se na prohloubení moci EP podílely vnější okolnosti. Mezi ně patřil tzv. zánik bipolárního rozdělení světa a hlavně potřeby nových transformujících se ekonomik střední a východní Evropy zapojit se do západoevropských integračních procesů, které jim do té doby nebyly zpřístupněny. Bylo teda patrné, že celá institucionální struktura ES se musí změnit a reformovat.³⁷

První změny přišly s *Maastrichtskou smlouvou*³⁸ ze 7. 2. 1992, která vstoupila v platnost 1. 11. 1993. Touto smlouvou se vytváří Evropská unie založená na třech pilířích: Evropských společenství, společné zahraniční a bezpečnostní politice a policejní a soudní spolupráci v trestních věcech. Evropský parlament měl ale daleko větší ambice, a proto pro něj byla tato smlouva určitým zklamáním. Přesto, z hlediska primárního práva, přinesla Parlamentu další posílení jeho pravomocí. Jednalo se například o zavedení nového postupu přijímání rozhodování, tzv. proceduru spolurozhodování, které se také říká parlamentní veto. EP tak může rozhodovat spolu s Radou o aktech a dokonce zabránit jejich schválení. Smlouva mimo jiné také zapojuje Parlament do procesu schvalování složení Komise. To vše umožnilo stát se EP významným orgánem v procesu přijímání legislativy v I. pilíři.³⁹

Maastrichtská smlouva dále umožnila EP vytvářet vyšetřovací výbory a zkoumat realizaci práva EU, konzultovat nominaci předsedy Komise a hlasovat o personálním složení této instituce. Výrazně posiluje vztah mezi institucemi EU a občany, tím, že se ustanovilo právo na občanství Unie a zakotvilo se petiční právo vůči EP. V neposlední řadě se založila

³⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

³⁷ KUNEŠOVÁ, H., Cihelková, E. a kol. Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 313 s. ISBN 80-7179-455-4.

³⁸ *Maastrichtská smlouva* – též Smlouva o Evropské unii, Maastrichtská smlouva představuje rozhodující etapu evropské integrace. Tím, že ustanovilo Evropskou unii, vytvořilo hospodářskou a měnovou unii a rozšířilo evropskou integraci na další oblasti, získalo Společenství politický rozměr.

³⁹ EUROPA.EU. Maastrichtská smlouva o Evropské unii. [online]. 15.10.2010 [29. 3. 2013]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_cs.htm

instituce tzv. *evropského ombudsmana*⁴⁰, který je volen Parlamentem. Politickým stranám je přiznána role, jakou hrají v evropské integraci. Podílejí se na vytváření jakéhosi evropského povědomí a zprostředkovávají politickou vůli všech Evropanů.⁴¹

2.2.4 Evropský parlament po přijetí Amsterodamské smlouvy

V roce 1996 začaly přípravy na další mezinárodní konferenci, která měla připravit EU na plánované přijetí dalších zemí, a to o bývalé komunistické země střední a východní Evropy. EP na konferenci vystupoval jako navrhovatel hlubší politické integrace a jeho vlivu na EU. Požadavky Parlamentu byly velmi ctižádostivé. Jednalo se například o zefektivnění rozhodovacích procedur nebo zavedení zjednodušeného hlasování a zrušení rozdílů mezi povinnými a nepovinnými výdaji. Tím by EP dostal vliv nad celým rozpočtem.⁴²

Výstupem konference se stala *Amsterodamská smlouva*,⁴³ která byla uzavřena mezi 15 členskými státy 17. 7. 1997 a vstoupila v platnost 1. 5. 1999. Smlouva vytvořila nový právní a věčný rámec pro celou oblast justice a vnitřních věcí. Některé důležité oblasti této politiky byly převedeny do *Schengenské dohody*.⁴⁴

V rámci Amsterodamské smlouvy nebyla stanovena žádná nová procedura, pozice EP v legislativním procesu se ale opět zlepšila, i když ne tak, jak Parlament původně požadoval. Spolurozhodovací procedura, která původně obsahovala tři čtení, byla zjednodušena, čímž se zrychlilo projednávání legislativy v případech, kdy EP a Rada EU zastávali odlišné názory. Tyto dvě instituce tak byly postaveny na roveň. Posílena byla také politická práva Parlamentu. Amsterodamská smlouva nahradila dosud platnou konzultaci EP při nominaci předsedy Komise, a to procesem přímého schvalování. EP bylo uděleno právo uvalit sankce proti jakémukoliv členskému státu, pokud by porušoval pravidla a hodnoty EU. Smlouva také řeší otázku kapacity EP. Bylo stanoveno, že počet poslanců v Evropském parlamentu nepřesáhne číslo 700. To se však s dalším rozšířením Unie stalo nemožné.⁴⁵

⁴⁰ *evropský ombudsman* - zabývá se stížnostmi na činnost orgánů Evropské unie. Prvním ombudsmanem byl zvolen v roce 1995 Fin Jacob Söderman. Jeho nástupcem a současným ombudsmanem je od dubna 2003 Řek Nikiforos Diamanduros.

⁴¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁴² DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁴³ *Amsterodamská smlouva* – její celý název zní Amsterodamská smlouva, jíž se pozměňují Smlouva o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty. Tato smlouva je součástí primárního práva a doplňuje Smlouvu o ES a Smlouvu o EU.

⁴⁴ *Schengenská dohoda* – tato dohoda o postupném rušení kontrol na společných hranicích je součástí práva EU, umožňuje společný hraniční režim a společnou imigrační politiku. Byla základem pro všeobecné zrušení celních a pasových kontrol na hranicích vnitřních EU, čímž se vytvořil tzv. Schengenský prostor.

⁴⁵ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

2.2.5 Evropský parlament a Smlouva z Nice

„Amsterdamskou smlouvu lze z hlediska kompetencí EP považovat za vrchol parlamentního úsilí o zlepšení svého postavení. Revize primárního práva Niceskou smlouvou totiž kompetence o postavení EP upravila již méně významně než předešlé dokumenty a získané kompetence spíše precizovala (Dočkal, Kaniok, Závěšický, s. 32).“

*Smlouva z Nice*⁴⁶ byla sjednána v prosinci 2000 a vstoupila v platnost 1. 2. 2003. Představuje poslední velkou revizi smluv, na nichž je založena EU, kterou si vyžádal další vývoj EU a zejména nadcházející vstup deseti nových členů. 1. května 2004 tak do EU přistoupili Česká republika (ČR), Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Jedná se o zatím největší rozšíření počtu členských zemí.

Přijetí smlouvy znamenal pro EP změny týkající se jeho složení a pravomocí. V souvislosti s plánovaným přijetím 10 nových členů se stanovil horní počet poslaneckých mandátů na 732. Vzhledem k tomu, že se ještě nepočítalo s dalším rozšířením v roce 2007 o Rumunsko a Bulharsko, se tak suma 732 poslanců vztahovala pouze na 25 států. Po přijetí těchto dvou zemí se počet poslanců dočasně zvýšil na počet 785 s tím, že po dalších volbách v roce 2009 klesne opět na číslo 736. V porovnání s původní smlouvou z Nice se mandáty rozšířily o 4 místa.⁴⁷

Radě bylo umožněno, aby v některých otázkách týkajících se fungování EP hlasovala nově kvalifikovanou většinou. Parlament se mohl zapojit do mechanismu obrany základních hodnot, rozhodování o zahájení zesílené spolupráce, rozhodování o tvorbě soudních sborů.⁴⁸

2.2.6 Smlouva o ústavě pro Evropu a Evropský parlament

Na zasedání Evropské rady v prosinci 2001 byl svolán *Konvent o budoucnosti Evropy*⁴⁹, který má připravit návrh tzv. Evropské ústavy. Na mezivládní konferenci v roce 2003 předkládá Konvent výsledek své práce – návrh *Smlouvy o Ústavě pro Evropu*. Poté je rozpuštěn, neboť splnil svůj účel. Nakonec se zástupci členských států EU sešli v Římě dne 29. 10. 2004, aby podepsali výslednou Smlouvu o Ústavě pro Evropu, jejímž cílem bylo

⁴⁶ *Smlouva z Nice* – podepsána 26. 2. 2001 mezi státy EU na zasedání Evropské Rady ve francouzském městě Nice. Ratifikace této smlouvy trvala více jak 2 roky, díky váhání některých členských států. Smlouva změnila způsob rozhodování v Evropské unii - v mnoha oblastech se začalo hlasovat kvalifikovanou většinou (místo principu jednomyslnosti).

⁴⁷ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 28

⁴⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁴⁹ *Konvent o budoucnosti Evropy* - měl za úkol vypracovat návrh lepšího rozdělení kompetencí v Evropské unii, zlepšení demokracie, transparentnosti a efektivit s výhledem na evropskou ústavu. Zasedal od 28. února 2002 do 20. července 2003 za účasti všech členských, ale i kandidátských zemí, jakož i Bulharska, Rumunska a Turecka.

nahradit složitou strukturu smluv EU jednotným dokumentem. Podmínkou platnosti smlouvy byla ratifikace všemi členskými státy. Smlouva měla vstoupit v platnost 1. 11. 2006. Proces schvalování skončil poté, co smlouvu v referendu v květnu 2005 odmítla Francie a následně v červnu 2005 Nizozemsko. Navrhovaný dokument se totiž ukázal jako příliš kontroverzní. Čelil kritice za jeho složitost, nadměrný obsah a hlavně za ohrožení suverenity členských zemí.⁵⁰

Z hlediska EP zavádí Smlouva navázání výběru předsedy Evropské komise na výsledky voleb do Parlamentu. Vůle voličů by se tak zčásti promítla na složení Evropské komise. Dále Smlouva zvyšovala pravomoci EP v rozpočtovém zřízení. Přiznala pravomoci EP měnit celou strukturu rozpočtu, takže nepovinné i povinné výdaje. Navíc Smlouva úplně zrušila proces spolupráce a nahradila ho procesem spolurozhodování. Také upravila maximální počet poslanců na číslo 750 a nejvyšší přípustný počet poslanců na jednu zemi byl 96. Přijetí ústavy by zcela jistě přiblížil EP klasickým národním parlamentům.⁵¹

Od poloviny roku 2005 se ale dokument ocitl na mrtvém bodě. Členské státy se nebyly schopny dohodnout na dalším postupu po dvojitém odmítnutí smlouvy v referendu.⁵²

2.2.7 Lisabonská smlouva a Evropský parlament

I když Smlouva o ústavě zkrachovala, neznamenalo to zmírnění snah o další reformace a hlubší integraci EU. Navázala na ni tzv. *Lisabonská smlouva*⁵³, jejíž obsah byl průběžně vypracováván v bilaterálních jednáních během německého předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2007. Její konečná podoba a schválení se provedlo na zasedání Evropské rady v Bruselu 21. až 22. června 2007. Smlouva byla podepsána 13. 12. 2007 v Lisabonu, ratifikována 3. 11. 2009. Smlouva však nebyla ve všech státech ratifikována hladce a rychle. Největší problémy nastaly u Irska, kde ji obyvatelé této země v referendu napoprvé odmítli. Irsko však dostalo od EU závazky a začala velká přesvědčovací kampaň. Bylo tak vypsáno druhé referendum, kde už byla Lisabonská smlouva schválena. Další velké zádrhele nastaly u České republiky. Smlouvu dokonce zkoumal i Ústavní soud České republiky, který ji však shledal v pořádku a ne v rozporu s ústavním pořádek země. Prezident Václav Klaus brzdil její

⁵⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. 2010 [15. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie__2010_.pdf

⁵¹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁵² EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 49

⁵³ *Lisabonská smlouva* - také Reformní smlouva, celý název tohoto dokumentu zní Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie. Jejím cílem je především reformovat instituce Evropské unie a její fungování. Lisabonská smlouva má změnit stávající smlouvy, které v pozměněné podobě zůstávají dále v platnosti. Většinu změn obsažených v odmítnuté Smlouvě o Ústavě pro Evropu však paradoxně přejímá.

podpis a vyžádal si po EU výjimku, formou dodatku z Listiny základních práv a svobod EU, která podle něj zaručuje neprolomení Benešových dekretů. Nakonec prezident Klaus 3. listopadu smlouvu svým podpisem ratifikoval a 1. 12. 2009 konečně vstoupila v platnost.⁵⁴

Lisabonská smlouva silně posiluje zákonodárné pravomoci EP, téměř dvakrát tolik oproti původnímu stavu a staví jej na roveň Radě ministrů. Jako hlavní procedura bylo ustanoveno spolurozhodování Parlamentu a Rady, a to ve více než 40 nových oblastech, jako je zemědělství, imigrace, energetická politika atd. Při rozhodování o rozpočtu EU získá poslední slovo a daleko větší roli, protože se ruší dřívější rozdělování výdajů na povinné a nepovinné. Parlament se tak stane, společně s Radou ministrů a vládami členských zemí, zodpovědným za celý rozpočet EU. Poslanci budou muset rovněž schválit celé spektrum mezinárodních dohod, které vyjednala Unie.⁵⁵

Europoslanci získají novou úlohu, která se týká vztahu k jiným institucím EU. Výsledky evropských voleb budou propojeny s volbou předsedy EK, protože Parlament bude volit předsedu s ohledem na výsledek evropských voleb, a tedy hlasu každého občana. A jak celá Komise, tak vysoký představitel EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, musí získat souhlas Parlamentu k ujmoutí svých funkcí.

Při všech svých rozhodnutích musí EP respektovat Chartu základních práv, které je přímo zakotvena v Lisabonské smlouvě. Bude také mít na starost efektivní implementaci Charty. Dále bude dohlížet nad iniciativou občanů, která umožňuje požádat Komisi, aby předložila nový návrh, pokud tento požadavek bude podpořen podpisy jednoho miliónu občanů. Parlament bude podporovat pravomoc národních parlamentů, které v případě domněnky o tom, že určitá záležitost se lépe vyřeší na národní úrovni, mohou vznést námitky proti návrhu evropské legislativy. Tuto možnost již využívají občané od 1. 4. 2012.⁵⁶

Lisabonská smlouva také předpokládá zvýšení počtu poslanců na 751, to je 750 poslanců a jeden předseda. V prosinci 2008 se ale na summitu EU politici dohodli, že do roku 2014 bude počet europoslanců 754 a to z toho důvodu, aby byl do dalších voleb do EP

⁵⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Ratifikační proces v členských státech EU*. [online]. 2009 [10. 3. 2012]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/pravo_evropske_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_clenskych_statech.html

⁵⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Evropský parlament a lisabonská smlouva*. [online]. [10. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parlament-a-Lisabonsk%C3%A1-smlouva.html>

⁵⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 54

Německu zachováno 99 mandátů. Po volbách počet europoslanců klesne na původně dohodnuté číslo podle Lisabonské smlouvy.⁵⁷

2.3 Perspektivy vývoje Evropského parlamentu

EP je nejdynamičtěji se rozvíjející evropskou institucí. To do budoucna znamená, že Parlament bude i nadále předmětem mnoha revizních úvah a realizací.

Parlament opakovaně v minulých desetiletích trval na zvýšení svých pravomocí. Jedním z důvodů bylo, že chtěl odstranit tzv. „*demokratický deficit*“⁵⁸. Ten se objevil v EU na začátku 80. let 20. století s nárůstem pravomocí EP po přijetí JEA.⁵⁹

Evropský demokratický deficit se vyznačuje 5 dílčími aspekty:

1. dominance exekutivy nad EP (exekutiva v EU není dostatečně kontrolována EU ani národními parlamenty),
2. EP je z mocenského hlediska slabá instituce,
3. absence skutečných voleb (volby pojednávají o tématech národní politiky a evropské agendy se vůbec netýkají),
4. vzdálenost EP (pro občany jsou blízké pouze národní parlamenty, ten evropský je jim hlavně z psychologického hlediska nadále vzdálený),
5. většina politik EU je výsledkem obtížných a mnohvrstevných kompromisů (jejich výsledek není podporován většinou voličů).⁶⁰

Velký nárůst kompetencí, který byl ze všech institucí EU nejvyšší, nezamezil zmenšenému zájmu voličů o volby do EP. Role Parlamentu, která požadavky na přidělení nových pravomocí stupňuje, se tak postupně stala problematická a argumentačně sporná. EP se tak stal obětí vlastního úspěchu a snah o získání role instituce, která vyjadřuje politické preference voličů. Nárůst kompetencí a role EP totiž zatím není doprovázen poptávkou po vzniku reálného parlamentu EU.

Jako další problém se jeví neschopnost lidí přijmout *politickou integraci* EU. Dokud se mluvilo pouze o *ekonomické integraci*, tak ji lidé a podniky schvalovali a hojně využívali

⁵⁷ EURACTIV. *Lisabonská smlouva zvýší počet europoslanců, neříká ale, kdy mají nastoupit*. [online]. 2009 [10. 3. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/lisabonska-smlouva-zvysi-pocet-europoslancu-nerika-ale-kdy-maji-nastoupit-006719>

⁵⁸ *Demokratický deficit* – pojem označuje nedostatečnou míru demokracie, a to nejen v totalitních režimech nebo státech s ještě nedostatečně vyvinutou demokracií, ale i v mezinárodních organizacích, do kterých jsou zástupci jednotlivých členů pouze jmenováni vládou nebo parlamentem členských zemí anebo v nich nemají dostatečné pravomoci.

⁵⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁶⁰ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

jejího vývoje. Odlišné názory ale panují na polickou integraci. Zatím se neobjevili žádní silní aktéři (členské státy, hospodářské a průmyslové skupiny, lidé) s formulovanou poptávkou. Je proto dobré přijmout skutečnost, že ani do budoucna nebude politická integrace postupovat tak rychlým tempem jako ekonomická. I pro EP je nezbytné stanovit odlišná a méně ambiciózní očekávání. Revizní snahy by se měly určitě ubíhat jiným směrem. Největším problémem je absence evropského lidu a evropského politického prostoru. Místo dalších revolučních reforem evropských institucí je potřeba, aby EU dala prostor pozvolné evoluci a upevnění politického prostoru.⁶¹

⁶¹ Tamtéž

3 STRUKTURA A FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Tato kapitola se nejdříve bude věnovat problematice evropských voleb. Ty od roku 1979 probíhají přímou formou. Evropští občané tak mají šanci zvolit si své zástupce přímo do Evropského parlamentu a tím mít tak možnost velkou měrou ovlivňovat vývoj a situaci v EU. Bude charakterizován poslanecký mandát, popsána všechna tři sídla EP a otázka sjednocení těchto sídel na jedno jediné. Dále bude charakterizována struktura EP a uvedeny všechny jeho funkce.

3.1 Evropské volby

Vývoj volebního systému do EP je velmi zajímavý. Otázka zavedení jednotného volebního systému se vyskytuje prakticky od začátku založení prvního evropského integračního společenství ESUO. Vývoj lze rozdělit do dvou základních etap, kterým převládala odlišná problematika.

3.1.1 Cesta k přímým volbám do Evropského Parlamentu

Již do zakládající smlouvy o ESUO bylo vloženo ustanovení, které zmiňovalo možnost přímých voleb reprezentantů zemí ve všeobecném hlasování postupem stanoveným členským státem. Shromáždění ESUO však nakonec především z nedostatku ochoty a politické vůle bylo ustavováno tak, že delegáti byli vybráni z řad národních poslanců. Přitom nebylo jasné určeno, jakým způsobem jsou poslanci nominováni. Každý jednotlivý stát si tak sám určoval způsob, jakým rozdělí mandáty mezi dvě komory svého parlamentu a jakým způsobem hlasování poslance do EP vybere. Ani podpis *Římských smluv* v roce 1957 nepoznamenal dosud zavedený výběr poslanců.⁶² „Jedinou zmínkou o přímých volbách a volebním systému jako takovém bylo ustanovení čl. 138 Smlouvy o EHS, kde bylo Shromáždění pověřeno úkolem vypracovat návrh, který by umožnil volby s všeobecným hlasováním podle jednotného řádu ve všech členských státech a na uskutečnění přímých voleb (Dočkal, Kaniok, Závěšický, s. 36).“

⁶² DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

Zprávy upravující volební systém:

- **Dehousseova zpráva**

Reakcí na výzvu obsaženou ve článku 138 Smlouvy o EHS byla tato zpráva, předložená v květnu 1960. Ta navrhovala, aby 1/3 poslanců byla nadále nominována z národních parlamentů a zbylé 2/3 poslanců zvolení přímou volbou. Prosazení jednotného volebního systému však muselo být prosazeno na společném výboru Shromáždění a Rady. Čekalo se jednomyslné schválení návrhu, ale v Radě se návrh nepodařilo schválit. Francie byla totiž výrazně proti, protože přímé volby chápala jako posilnění nadnárodního směřování integrace Společenství.⁶³

- **Patijnova zpráva**

Zpráva byla publikována v lednu 1975 a obsahovala návrh prvního konkrétního data voleb a tím měla být první sobota v květnu 1978. Vyházela z předpokladu, že spojení jednotného volebního systému a přímých voleb je pro některé země neakceptovatelné. Z tohoto důvodu obě otázky od sebe oddělila. Navrhla tak přímo volený Parlament s pětiletým mandátem. Volby by se konala během tří stejných dnů v celém Společenství. Přímé zvolení poslanci by měli mít stejné výsady a imunitu jako v národních parlamentech.⁶⁴ Evropská Rada na zprávu reagovala kladně a přislíbila, že podpoří přímé volby v nejbližším možném termínu.⁶⁵

Dne 20. 9. 1976 byl přijat *Akt o zavedení přímých a všeobecných voleb poslanců Shromáždění*. Ten pouze upravoval zásady a otázky týkající se přímých voleb. Úprava volební procedury je nadále nechána na zvážení jednotlivých členských států. Úspěšný lobbying EP za prosazení přímých voleb měl důsledky pro další vývoj a charakter parlamentu. EP musel totiž pracovat i v budoucnu jako jednotný celek a ne jako prostor pro různorodé politické proudy, aby dosáhl svých cílů.⁶⁶

3.1.2 Jednotný volební systém

Od zavedení jednotného volebního systému a skutečných evropských stran, které měly mít schopnost předávat dále zájmy obyvatel Společenství, se velmi mnoho očekávalo. Od roku 1975 do posledních voleb v roce 2009 se však mnoho optimistických předpokladů

⁶³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁶⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 26

⁶⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁶⁶ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

nenaplnilo. Proto se v tomto období vyskytlo velké množství různých úprav a reformních návrhů, týkajících se voleb a jednotného volebního systému.⁶⁷

Zprávy upravující volební systém:

- **Zpráva tří moudrých mužů**

Dokument se zabýval zhodnocení pozice EP po přímých volbách a nastínění jeho budoucího vývoje. *Zpráva tří moudrých mužů*⁶⁸ předpokládá, že zavedením přímých voleb se do budoucna zvýší role a posílení EP v institucionální struktuře Společenství. Zpráva se však vůbec nezmiňovala o problematice volebního systému do EP.⁶⁹

- **Seitlingerova zpráva**

Tato zpráva z roku 1982 navrhovala využití proporčního volebního systému s užitím tzv. *d'Hondtova modelu*⁷⁰ při rozdělování mandátů, přičemž by měly být členské státy rozděleny do volebních obvodů se 3 až 15 poslanci. Obyvatelé ES mohli volit v libovolné zemi a na základě splnění podmínky pětiletého pobytu také v libovolné zemi kandidovat. Volby se měly uskutečnit během jednoho víkendu ve všech zemích. S touto zprávou nesouhlasila Velká Británie ale i další státy a to proto, že nechtěly rozdělení státního území na více volebních obvodů a chtěly zanechat celostátní kandidátní listiny. Při hlasování v Radě ministrů tedy nebyla zpráva jednomyslně přijata.

- **De Guchtova zpráva**

V 90. letech 20. století byl vybudován celý komplex návrhů na úpravu volebního systému. Jednalo se o tzv. de Guchtovy zprávy z let 1991, 1992 a 1993. V 90. letech se obecně začal rozšiřovat a zdůrazňovat pojem *subsidiarity*⁷¹ a to se projevilo i v první zprávě. Subsidiarita v ní byla co nejvíce zohledněna. Neřešila volební systém jako celek, ale zaváděla společné volební principy a pravidla. Jednotný volební systém se považoval jako velký a zbytečný zásah do vnitřních záležitostí zemí a někteří ho

⁶⁷ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁶⁸ *Zpráva tří moudrých mužů*- institut skupiny moudrých mužů představuje zvláštní mimoinstitucionální nástroj ES/EU, který bývá občas využit k řešení otázek budoucího vývoje integrace. Výsledkem této skupiny bývá zpravidla dokument známý jako zpráva tří moudrých. V historii evropské integraci je jich známo několik takových. Tento dokument pojednávající o budoucnosti EP vypracovali Barend Biesheuvel (nizozemský politik), Edmund Dell (britský politik) a Robert Marjolin (francouzský politik a bývalý evropský komisař).

⁶⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁷⁰ *D'Hondtův model*- je jeden ze způsobů přepočtu hlasů voličů na mandáty politickým stranám ve volbách. Předpokládá přidělování mandátů podle počtu množství získaných hlasů. Po prvním rozdělení mandátů podle počtu hlasů jsou zbývající hlasy děleny dvěma, třemi atd., až do doby přidělení všech mandátů.

⁷¹ *subsidiarita* - politickou zásada, podle níž se rozhodování a zodpovědnost ve veřejných záležitostech má odehrávat na nejnižším stupni veřejné správy, který je nejbližší občanům. Vyšší úrovně správy mají rozhodovat jen tam, kde si to povaha věci vyžaduje.

považovali dokonce až za krok zasahující do podoby politických systémů a tradicí členských zemí.⁷² V červnu 1992 vyšla druhá De Guchtova zpráva. Zaobírala se principem přidělování křesel jednotlivým státům. Tato problematika se dostala až dokonce před *Evropský soudní dvůr* (ESD). Britští Liberální demokraté zažalovali EP za neplnění smluv podle článku 175 Smlouvy o ES. ESD sice označil žalobu za nepřipustnou a ani se ji nezabýval, ale tato kauza vyústila v další jednání o jednotném volebním systému. Třetí De Guchtova zpráva z března 1993 navazuje na otevření soudního sporu Velkou Británií. Zpráva předpokládala zavedení jednotného proporčního volebního systému, přičemž velikost obvodu se nechal na jednotlivém členském státě. Zohledňovala skutečnost, že Británie je jediný stát s většinovým volebním systémem s jednomandátovými okrsky. Návrh umožňuje, aby stát s většinovým volebním systémem s jednomandátovými obvody mohl nadále využívat pro 2/3 mandátů, z celkového počtu mu přidělených. V důsledku byl pořád zachován proporční systém. Zpráva také obsahovala doporučení, aby ji Rada přijala do voleb do EP v roce 1994.⁷³

Důležité smlouvy upravující volební systém:

- **Smlouva o EU**

Tato smlouva zavedla nový institut občanství. Každý občan má také unijní občanství, které doplňuje národní občanství. Pro EP toto občanství znamená, že lidé mají právo volit do Evropského parlamentu i v zemi, kde má volič pouze bydliště. Bylo tak třeba koordinovat volební zákony všech členských zemí. Zároveň to měl být jakýsi předstupeň k zavedení společného volebního systému. Smlouva o EU ale zároveň zavedla princip subsidiarity a tím tak všechny snahy o jednotný volební systém zcela zkomplikovala.⁷⁴

- **Amsterodamská smlouva**

Na mezivládní konferenci v roce 1996 vedoucí k přijetí Amsterodamské smlouvy, dostal EP velký prostor podílet se na vypracovávání návrhů jednotného volebního systému. Mezi nejznámější návrh patřil tzv. Německý návrh z října 1996, který vycházel z principů třetí de Guchtovy zprávy. Díky neshodám a hlavně rozporným stanoviskům členských států byly všechny aktivity neúspěšné. EP byl ve smlouvě vyzván, aby vypracoval návrh na volby se všeobecným přímým hlasováním konané

⁷² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁷³ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

ve všech členských státech jednotně nebo podle zásad, které by byly společné pro všechny členské státy. „*Tak byla již i oficiálně do primárního práva zakotvena možnost přijetí toliko společných volebních principů na úkor jednotného volebního systému* (Dočkal, Kaniok, Závěšický, s. 42).“ Výsledkem aktivity EP byl v roce 1998 návrh řeckého poslance Georgiose Anastassopulose. Návrh vzal v úvahu jak Amsterodamskou smlouvu, tak plánované rozšíření EU o země střední a východní Evropy. Evropské volby měly být všeobecné, rovné, přímé a s tajným hlasováním na základě poměrného systému. Územní volební obvody a jejich velikost si musí členské státy určit samy. V lednu 1999 však Velká Británie přijala volební zákon o volbách do EP, který určoval zavedení poměrného principu hlasování. Návrh Anastassopulose byl tak neúspěšný.⁷⁵

- **Smlouva z Nice**

Na mezinárodní konferenci k podepsání Niceské smlouvy, se opět poslanci snažili o zavedení jednotného volebního systému. Návrhy byly velmi reformní, počítaly například s vytvořením evropského volebního obvodu a evropské kandidátní listiny. Volič by měl tak 2 hlasy – jeden národní a jeden evropský. Ambiciózní návrhy EP nebyly však do Smlouvy z Nice vůbec zaneseny.⁷⁶

- **Lisabonská smlouva**

Smlouva z roku 2009 ustanovila, že EP se skládá ze zástupců občanů Unie. Jejich počet by neměl přesáhnout 750 plus předseda Parlamentu. Stanovuje minimální hranici na 6 poslanců pro jeden členský stát a maximálně 96 míst v EP. Europoslanci jsou voleni na 5 let ve všeobecných a tajných přímých volbách s tajným hlasováním. Jednotný právní předpis o volbách však nebyl opět zaveden. Lisabonská smlouva zavádí zásadu sestupné souměrnosti. Znamená to, že zájmy nevelkých menšin jsou chráněny tím, že méně lidnaté státy mají relativně větší zastoupení než lidnatější státy. Je nutné, aby před dalšími volbami v roce 2014, došlo k novému přerozdělení mandátů. Navíc v případě, že Chorvatsko vstoupí do EU do roku 2014, se zvýší dočasně počet křesel na 751.⁷⁷

⁷⁵ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁷⁶ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁷⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 26

3.1.3 Charakter voleb

Evropské volby se vyznačují již od jejich počátku jako fenomén, který se stal předmětem řady studií a výzkumů. Pro voliče totiž nikdy nebyly volby do EP prvořadé. Zatím evropští občané dávají jasně přednost volbám do národních parlamentů, které jsou pro ně prvořadé. Potvrdil se tak fakt, že EP je pro občany vzdálený a jistým způsobem i nezajímavý. Dále může být nezáměr vysvětlen špatnou informovaností lidí o fungování EU, o pravomocích a významech jednotlivých institucí, včetně EP.

Volby do Evropského parlamentu se vyznačují 3 základními znaky:

1. Účast ve volbách do EP je nižší než v národních parlamentních volbách. Volbami do národních parlamentů lidé přímo rozhodují o směřování země, mají možnost ovlivnit legislativu a exekutivu. Zato volby do EP jsou neosobní, volí se do instituce nacházející se daleko od voličů. Obyvatelé EU mnohdy ani netuší, jakými pravomocemi EP disponuje nebo je považují za sporné.
2. Voliči preferují malé politické strany na úkor těch velkých. Ty totiž mají úžeji pojatý volební program, se kterým se lidé mohou více ztotožnit. Působí zde i jakési psychologické hledisko, protože volič nemá pocit, že jeho hlas bude ztracen a neupřednostní tak velkou stranu.
3. Politické strany, které jsou v době voleb součástí národní vládní koalice, utrpí ve volbách do EP velké ztráty. Voliči tak často dávají nesouhlas s kroky vlády a uchylují se k protestním volbám. Je to způsobeno tím, že se volby do EP konají přibližně v polovině funkčního období národních vlád, kdy se nejčastěji provádějí různá nepopulární a nepříjemná opatření, aby vláda splnila svá programová prohlášení.⁷⁸

Nejméně příjemná je pro EP klesající volební účast. Ta fakticky zpochybňuje všechny snahy Parlamentu získat větší pravomoci a tím i silnější pozici v politickém systému EU. Mezi občany a EU se zatím nepodařilo vytvořit silnější vazbu, což může znamenat i jakousi skepsi do budoucna ohledně dalšího vývoje a zvětšování pravomocí pro EP.⁷⁹

⁷⁸ KARLHEINZ, Reif and Hermann SCHMIT. Nine second-order national elections - a conceptual framework for the analysis of european election results. [online]. 1980 [20. 3. 2012]. Dostupné z: http://moduly.outly.cz/vvs/zdroje_pro_studium/Reif-Schmitt-SOE.pdf

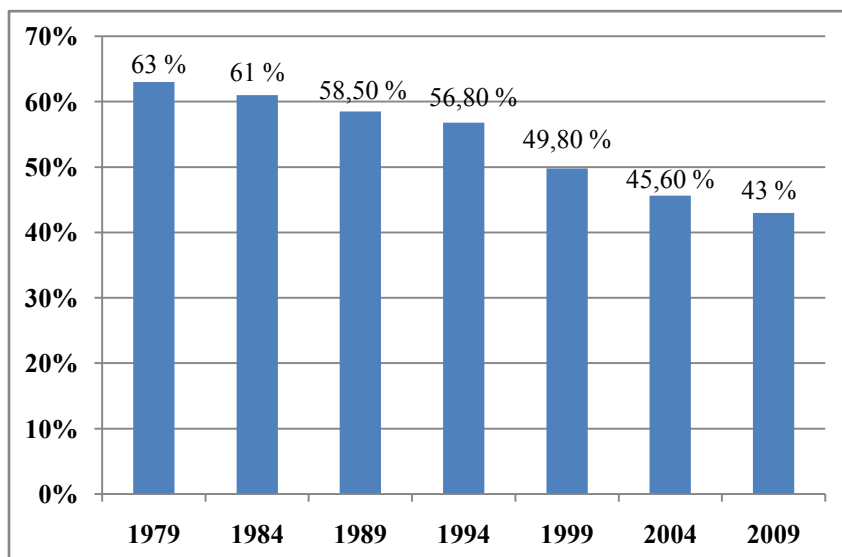
⁷⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

3.1.4 Vývoj volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu

Volby do EU se uskutečňují pravidelně každých pět let během jednoho týdne, a to ve všech členských zemích najednou. První volby, na nichž měli právo se podílet i občané České republiky (ČR), se konaly 10.–13. června 2004. Termín příštích voleb do EP se stanovil na červen 2014.

Historicky první volby do EP se konaly v roce 1979, během 7. až 10. června 1979. Vůbec poprvé tak ve světové historii proběhla přímá volba nadnárodního orgánu. První volby provázela celkem vysoká účast, k urnám se dostavilo 63 % obyvatel. Nejvyšší volební účast byla v Belgii, kde dosáhla až 91 %. Je však nutno podotknout, že v Belgii je dodnes ustálená povinná volební účast. Naopak nejnižší účast byla zaznamenaná ve VB (Velká Británie) a to s účastí 32 %. VB tak již od začátku patřila mezi země skeptické k evropské integraci a její obyvatelé navíc tradičně tíhnou k monarchii a britské královské rodině a evropské volby tak stojí na okraji jejich zájmu. Jak je patrné z grafu č. 3.1, volební účast do EP má setrvalou tendenci klesat. Již v dalších volbách konaných v roce 1984 poklesla účast voličů průměrně o 2 %, a to na 61 %. V roce 1999 se volební účast poprvé v historii dostala pod hranici 50 %. Při posledních volbách v roce 2009 už se účast přiblížila k hranici 40 %, k volbám tehdy přišlo 43 % evropských voličů. Bude proto zajímavé, jak dopadnou další volby v roce 2014.⁸⁰

Graf 3.1: Vývoj volební účasti v letech 1979 - 2009 ve volbách do EP

Zdroj: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volebn%C3%AD-C3%BA%C4%8Dast-%281979-2009%29.html>, vlastní zpracování

⁸⁰ SOKOL, Petr. *Volby do Evropského parlamentu 1979 – 2009*. Praha: Nakladatelství Jalta, 2009. 112 s. ISBN 978-80-86396-45-3

Výjimku z velmi nízké volební účasti tvoří státy, v nichž existuje nebo existovala zákonem daná volební povinnost. Mezi tyto státy patří v současnosti například Belgie a Lucembursko. První volby, konané po přijetí nových členů ze střední a východní Evropy v roce 2004, přinesly historicky nízkou účast. Tabulka 3.1 zobrazuje přehledný vývoj volební účasti ve všech státech EU. Pokud se opominou státy s povinnou volební účastí, tak největší volební účasti dosahuje Malta. Tento ostrovní stát je však zemí, kde je tradičně vysoká účast u jakýchkoliv voleb. Naopak rekordně nejnižší zájem o volby do EP se objevuje u Slovenska. Tam volební účast nepřesáhla ani hranici 20 %.⁸¹

Nízké volební účasti si je vědoma i Evropská komise. Ta chce už v příštích volbách v roce 2014 zvýšit počet voličů, kteří přijdou k volbám. Jelikož je EP jediná přímo volená instituce EU a zastupuje tak zájmy občanů celé EU, je pro evropskou demokracii nutné zvýšit zájem voličů o volby. Komise proto navrhla řadu návrhů a ty předala dále členským státům. Mezi nejdůležitější návrh patří zveřejňování více informací o politických stranách a postojích jednotlivých kandidátů. Až 84 % obyvatel EU si myslí, že k volbám by přišlo více voličů, kdyby měli daleko více informací o vlivu EU na jejich každodenní činnost. Politické strany by měla také již před volbami dát jasně najevo, kterého kandidáta budou podporovat na místo budoucího předsedy EK. Komise taktéž doporučuje sjednotit volby v celé EU na jedno stejné datum.⁸²

⁸¹ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL. Eurostrany: politické strany na evropské úrovni. Brno: Barrister & Principal, 2017. 269 s. ISBN 978-80-87029-05-3.

⁸² EVROPSKÁ KOMISE. Volit do Evropského parlamentu je důležité. [online]. 13. 3. 2013 [8. 4. 2013] Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/eu_explained/130313_cs.htm

Tabulka 3.1: Účast ve volbách do EP 1979 – 2009 v jednotlivých státech

Země	1979	1984	1989	1994	1999	2004	2009
Belgie	91,36	92,09	90,73	90,66	91,05	90,81	90,39
Dánsko	47,82	52,38	46,17	52,92	50,46	47,89	59,54
Německo	65,73	56,76	62,28	60,02	45,19	43	43,3
Irsko	63,61	47,56	68,28	43,98	50,21	58,58	58,64
Francie	60,71	56,72	48,8	52,71	46,76	42,76	40,63
Itálie	85,65	82,47	81,07	73,6	69,76	71,72	65,05
Lucembursko	88,91	88,79	87,39	88,55	87,27	91,35	90,75
Nizozemsko	58,12	50,88	47,48	35,69	30,02	39,26	36,75
Velká Británie	32,35	32,57	36,37	36,43	24	38,52	34,7
Řecko		80,59	80,03	73,18	70,25	63,22	52,61
Španělsko			54,71	59,14	63,05	45,14	44,9
Portugalsko			51,1	35,54	39,93	38,6	36,78
Švédsko					38,84	37,85	45,53
Rakousko					49,4	42,43	45,97
Finsko					30,14	39,43	40,3
ČR						28,3	28,2
Estonsko						26,83	43,9
Kypr						72,5	59,4
Litva						48,38	20,98
Lotyšsko						41,34	53,7
Maďarsko						38,5	36,31
Malta						82,39	78,79
Polsko						20,87	24,53
Slovinsko						28,35	28,33
Slovensko						16,97	19,64
Bulharsko							38,99
Rumunsko							27,67
EU celkem	61,99	58,98	58,41	56,67	49,51	45,47	43

Zdroj: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volebn%C3%AD-3%BA%C4%8Dast-%281979-2009%29.html>, vlastní zpracování

3.2 Poslanecký mandát

Evropský parlament se skládá ze 754 poslanců zvolených ve 27 členských státech EU. Počet míst v Parlamentu se zpravidla přiděluje v poměru k počtu obyvatel dané země. Každý členský stát má pevný počet míst pohybující se od 6 do 99 křesel. Je zajímavé, že se v EP neustále zvyšuje zastoupení žen, nyní je v Parlamentu 1/3 poslankyň.⁸³

⁸³ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

Dne 14. července 2009 vstoupil v platnost nový statut poslanců. Poslanci EP se označují jako europoslanci. Statut také umožnil nápravu dříve vzniklých platových nerovností poslanců. Ti totiž byli placeni jako poslanci národních parlamentů, tedy čím bohatší stát, tím měl poslanec vyšší plat. Nyní jsou platy europoslanců hrazeny přímo z rozpočtu EU a pro všechny stejné. Měsíční zda se určuje ve výši 38,5 % základního platu soudce EDS neboli zhruba 7 000 EUR.⁸⁴

Díky novele z roku 2002 byl zrušen tzv. *dvojitý mandát*.⁸⁵ Nově tak europoslanec může vykonávat pouze roli poslance v EP. Nevylučuje se ale opakované získávání mandátu v EP. Europoslanci si ale pořád udržují vztahy s národními parlamenty. „*Vazby mezi Evropským parlamentem a parlamenty v jednotlivých státech jsou posilovány prostřednictvím kontaktů specializovaných výborů Evropského parlamentu s národními parlamentními výbory a dále díky permanentních spojení jednotlivých národních částí politických frakcí s národními centrály politických stran (Fiala, Pitrová, s. 336).*“

Dne 1. ledna 2012 vstoupil v platnost Kodex chování poslanců Evropského parlamentu. Určuje jak má poslanec jednat výhradně ve veřejném zájmu a vykonávat svoji práci čestně, odpovědně a respektovat dobré pověsti Parlamentu. Kodex řeší, jak se má poslanec zachovat v případě střetu zájmů a ukládá poslancům, aby předložili svá podrobná prohlášení o svých finančních zájmech. Předseda Parlamentu ukládá sankce za porušení kodexu. Je také zřízen poradní výbor pro chování poslanců, který radí poslancům ohledně výkladu a uplatňování kodexu chování.⁸⁶

3.3 Sídla Evropského parlamentu

Práce pro EP sebou přináší nejen časovou náročnost ale také nestandardní podmínky práce. EP totiž sídlí ve třech různých městech, a to v Bruselu, Štrasburku a Lucemburku. Poslanci věnují hodně času jen cestováním mezi těmito 3 městy. Prvních 14 dnů v měsíci poslanci stráví v Bruselu, kde mají bezprostřední vazby na všechny ostatní instituce EU. Účastní se zde schůzí parlamentních výborů. Ve třetím týdnu se poslanci věnují přípravě plenárního zasedání a prací v politických frakcích, a to vše ve Štrasburku, kde se nacházelo původní sídlo Shromáždění. Zbytek času stráví v Lucemburku, kde také sídlí Sekretariát EP.

⁸⁴ OLDŘICH VLASÁK. *Jednotný status poslanců*. [online]. 2005 [1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.vlasak.eu/tp/texty-4/medium/197>

⁸⁵ *dvojitý mandát* - být poslancem evropského parlamentu se nevylučovalo s funkcí poslance v národních parlamentech. Tato alternativa byla pozůstatkem z dob, kdy poslanci Shromáždění ESÚO byli voleni z národních parlamentů.

⁸⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU. *Poslanci*. [online]. [1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddfaa4/Poslanci-EP.html>

Souběžně s těmito činnostmi se ještě věnují svému volebnímu obvodu.⁸⁷

S tím, jak na celou Evropskou unii doléhá ekonomická krize a všechny státy se snaží co nejvíce šetřit a škrtají své vládní výdaje, se čím dál tím častěji mluví o ustanovení pouze jednoho sídla pro EP. Z rozpočtu EU jde totiž až 15 % všech výdajů na přesuny Parlamentu mezi 3 městy a udržování všech administrativních budov i v době, kdy v nich nikdo není. Kdyby se tedy celý EP přesídlil do Bruselu, EU by ročně mohla ušetřit 250 milionů EUR. V průběhu pětiletého volebního mandátu EP by tak šlo o astronomickou úsporu ve výši 1.2 miliardy EUR.⁸⁸

Samostatný EP i naprostá většina obyvatel si přeje ustanovení jednoho sídla ale Francie a Lucembursko se nehodlají vzdát svého privilegovaného postavení. A právě k dosažení rozhodnutí o změně sídla EP je potřeba souhlasu všech zemí EU. Zároveň ale zaznívají skeptické hlasy, které upozorňují na to, že i kdyby Francie s Lucemburskem přistoupili na změnu sídla, zcela jistě by si chtěly vymoci určitou finanční kompenzaci. Pozbyl by však hlavní důvod pro změnu, tedy velké finanční úspory.⁸⁹

Je škoda, že z mocenských a politických důvodů se Lucembursko a Francie odmítají dohodnout na ustanovení jednoho sídla. Většina občanů EU, by totiž toto rozhodnutí přijalo s velkým nadšením a možná by se i změnil jejich negativní názor jak vůči EP, tak vůči celé EU.

3.4 Struktura Evropského parlamentu

Na EP lze nahlížet několika způsoby a stejně tak je možné ho strukturovat. Co se týče věcného obsahu EP, jedná se v první řadě o politickou strukturu EP, dále jeho organizační a funkční členění.⁹⁰

3.4.1 Politická struktura Evropského parlamentu

Politická struktura EP představuje velmi složitý jev. Nosným pilířem politické struktury jsou politické skupiny. Ty působí v EP již od založení ESUO a jejich význam pro rozhodování v Parlamentu je klíčový. *Politické skupiny* (frakce) vznikají napříč národními

⁸⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁸⁸ MINISTERSTVO ZAHRAJNÍCH VĚCÍ ČR. *Europoslanci si přejí ukončit přesuny do Štrasburku*. [online]. 05. 04. 2012 [1. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/europoslanci_si_preji_ukoncit_presuny_do.htm

⁸⁹ MINISTERSTVO ZAHRAJNÍCH VĚCÍ ČR, ref. 85

⁹⁰ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

reprezentacemi. Vyznačují se vysokou mírou spolupráce a komunikace mezi sebou.⁹¹ Jejich význam neustále roste a vliv se projevuje v legislativním procesu. Velké skupině se také lépe prosazuje jejich politické přesvědčení a názory. Zároveň být součástí frakce je výhodné i z finančního hlediska, protože získávají zvláštní nároky na kanceláře a služby a mají vlastní rozpočty. Celá 1/6 finančních prostředků na EP je přidělena politickým frakcím.⁹²

Nejdříve existovaly pouze tři politické skupiny a to socialisté, křesťanští demokraté a liberálové. Evropské politické spektrum se začalo členit až v druhé polovině 60. let. Nejvíce nových politických frakcí vzniklo po zavedení přímých voleb do EP v roce 1979 a s největším rozšířením EU v roce 2004 o 10 států ze střední a východní Evropy.⁹³

Ustanovení politické skupiny musí podle jednacího řádu EP splňovat 2 podmínky. Je určen minimální počet poslanců na 20 a minimální počet zastoupených zemí na 1/4 členských států. Řád také hovoří o nutnosti politické blízkosti poslanců zapojených do politických skupin.⁹⁴ Založení frakce je provedeno prohlášením k rukám předsedy EP. Ten specifikuje název skupiny, její členy a předsednictvo. Každá skupina má svého předsedu, místopředsedu a pokladníka, které si volí samostatní členové. Hlavním úkolem předsednictva frakce je zastupovat politickou skupinu navenek a reprezentovat ji a řídit její chod. V současné době působí v EP 7 různých politických skupin. Poslanec však nemusí být členem ani jedné z těchto skupin, jedná se pak o tzv. nezařazené poslance.⁹⁵

Politické frakce působící nyní v EP:

- **Poslanecký klub Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů)** – předseda Francouz Joseph Daul, 268 poslanců. Anglický název Group of the European People's Party (EPP). Spojuje středo-pravicové politické síly z členských států EU. Pracuje na pokroku ke konkurenceschopnější a demokratičtější Evropě, která ale bude zároveň blíže svým občanům. Je to největší politická skupina v EP.⁹⁶
- **Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu** – předseda Rakušan Hannes Swoboda, 187 poslanců. Anglický název Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament (S&D).

⁹¹ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

⁹² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

⁹³ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

⁹⁴ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

⁹⁵ Tamtéž

⁹⁶ EPP GROUP IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. Our group. [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.eppgroup.eu/menu/group>

Sociálně-demokratická skupina.⁹⁷ Chtějí dynamičtěji reagovat na různé změny a výzvy v oblasti klimatu, hospodářské krize, nejistoty a globalizace.⁹⁸

- **Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu** – předseda Belgičan Guy Verhofstad, 85 poslanců. Anglický název Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE). Sdružuje liberálně zaměřené strany zemí EU. Podporuje rychlý rozvoj EU ve všech oblastech.⁹⁹
- **Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance** – předsedkyně Němka Rebecca Harms, 59 poslanců. Anglický název Parliamentary Group of The Greens / European Free Alliance in the European Parliament (Greens – EFA). Kromě stran bojujících za životní prostředí, jsou součástí různé regionalistické strany.¹⁰⁰ Bojují za hospodářské a sociální reformy, které by zajistily udržitelný vývoj pro lidstvo a přírodu.¹⁰¹
- **Skupina Evropských konzervativců a reformistů** – předseda Brit Martin Callanan, 54 poslanců. Anglický název European Conservatives and Reformists Group (ECR). Politická skupina, která vyznává euroskepsi a konzervatismus a vyzývají EU k větší otevřenosti a transparentnosti.¹⁰²
- **Evropa Svobody a Demokracie** – předseda Ital Lega Nord, 35 poslanců. Anglický název Europe of Freedom and Democracy Group (EFD). Hlásí se k zásadám demokracie, svobody a spolupráce mezi státy.¹⁰³ Odmítá byrokratizaci Evropy a vytvoření jednotného centralizovaného evropského státu.¹⁰⁴
- **Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice** – předsedkyně Němka Gabriele Zimmer, 34 poslanců. Anglický název European United Left/Nordic Green Left European Parliamentary Group (GUE/NGL). Sdružuje

⁹⁷ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

⁹⁸ GROUP OF THE PROGRESSIVE ALLIANCE OF SOCIALISTS & DEMOCRATS IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. *Top priorities for Europe - 18 key demands*. [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.socialistgroup.eu/gpes/public/polidetail.htm?topicid=17303§ion=POL&category=POLI&request_locale=EN

⁹⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

¹⁰⁰ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

¹⁰¹ THE GREENS/EUROPEAN FREE ALLIANCE IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. *Who we are*. [online]. [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.greens-efa.eu/about-us/48-who-we-are.html>

¹⁰² EUROPEAN CONSERVATIVES AND REFORMISTS GROUP. *About the ECR group*. [online]. [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://ecrgroup.eu/?page_id=965

¹⁰³ FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL., ref. 81

¹⁰⁴ EUROPE OF FREEDOM AND DEMOCRACY. *Our charter*. [online]. 2011 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.efdgroupp.eu/about-us/who-we-are/charter.html>

levicové politické strany. Spojuje je vize sociálně spravedlivé, mírové a udržitelné evropské integrace na základě mezinárodní solidarity.¹⁰⁵

Zbýlých 27 poslanců se řadí mezi tzv. nezařazené.¹⁰⁶

3.4.2 Organizační struktura Evropského parlamentu

Organizační strukturu upravuje hlavně Jednací řád EP. Základním entitou parlamentu je poslanec, který musí svůj mandát vykonávat nezávisle. Z organizačního hlediska je chod EP zajišťován výbory a předsednictvem. Předseda je volen tajně poslanci na dobu dva a půl let. K hlavním úkolům předsedy patří reprezentace EP před jinými institucemi, dohled nad aplikací Jednacího řádu či vnější reprezentace EP. Funkce předsedy vykonává zpravidla představitel jedné ze dvou nejsilnějších politických stran. V nynější době je předsedou Němec Martin Schulz, který vystřídal Poláka Jerzyho Buzka.¹⁰⁷ Po boku předsedy působí ještě 14 místopředsedů, kteří s ním vytvářejí předsednictvo. Předseda na ně může delegovat část svých pravomocí. Jedná se především o reprezentaci a procedurální úkoly. V EP působí ještě kvestoři, kteří mají jen poradní právo, ale nemohou hlasovat.

Dalším organizačním tělesem EP je Konfederace předsedů, která se skládá z předsedy EP a předsedů politických stran. Hlavním úkolem je organizace politické činnosti EP, tedy schvalování programů jednání, složení a pravomoci výborů atd. Dále v EP ještě působí Konfederace předsedů výborů a Konfederace předsedů delegací. Další důležitou součástí EP je sekretariát, kde pracuje přes 5000 úředníků ze všech zemí EU. Ti zajišťují hladký administrativní chod parlamentu.¹⁰⁸

3.4.3 Funkční struktura Evropského parlamentu

Funkční struktura EP je postavena především na výborech, které sestavuje Konference předsedů politických skupin. Mandát členů trvá 2 a půl roku. Výbory by měly odrážet poměr politických sil v EP. Zpravidla jeden poslanec zastává místo v 1 výboru ale najdou se i poslanci, kteří působí najednou ve více výborech.¹⁰⁹

Výbory se dělí na stálé a nestálé. Ty stálé fungují po dobu 2,5 let. Dočasné mají mandát časově omezen maximálně na dobu 12 měsíců. Scházejí se v Bruselu jednou až

¹⁰⁵ EUROPEAN UNITED LEFT/NORDIC GREEN LEFT EUROPEAN PARLIAMENTARY GROUP. *About*. [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.guengl.eu/group/about>

¹⁰⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU, ref. 83

¹⁰⁷ EVŽEN TOŠENOVSKÝ. *Evropský parlament má nového předsedu*. 2011 [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.tosenovsky.cz/clanky_detail.php?id=239

¹⁰⁸ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

¹⁰⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

dvakrát měsíčně. V současné době funguje 22 stálých výborů a 1 dočasný. Seznam všech výborů se nachází v Příloze č. 1. Legislativní návrhy jsou vždy nejdříve projednány v příslušných výborech. Některé výbory mají menší a některé zase větší váhu svého postavení. Například rozpočtový výbor, který je kromě rozpočtových úkolů zapojen také do procesu sestavování Účetního dvora, kde má možnost konzultovat s kandidáty na funkce auditorů. Výbor pro právní záležitosti je dokonce odpovědný za soudní spory vedené EP. Výbor pro ústavní záležitosti má na starost organizaci vnitřního členění EP a připravuje stanoviska ohledně Parlamentu k záležitostem projednávaných na mezinárodních konferencích. Jednotlivé výbory se liší počtem svých členů a mohou se také členit na podvýbory.¹¹⁰

Struktura výborů je ještě doplněna tzv. strukturou delegací. *Delegace* zajišťuje kontakty a výměnu informací EP se zástupci parlamentů nečlenských států EU. Unie tak v zemích 3. světa prosazuje hodnoty jako je svoboda, dodržování základních lidských práv svobod. V Parlamentu nyní působí 41 delegací.¹¹¹

Delegace se dělí do 4 typů:

1. **Smišené parlamentní výbory** – obvykle se scházejí dvakrát ročně. Zajišťují kontakty se zeměmi, které usilují o vstup do EU nebo států přidružených k Unii.
2. **Parlamentní výbory pro spolupráci** – spolupracují se zeměmi, které stojí mimo EU a neusilují o členství. Týká se jich ale evropská politika sousedství, nebo podepsaly dohodu o strategickém partnerství s EU.
3. **Ostatní meziparlamentní delegace** – mají za úkol udržovat vztahy se zeměmi mimo EU, které nechtějí přistoupit ani nemají podepsány dohody s Uníí.
4. **Delegace v mnohostranných parlamentních shromážděních** – zajišťují kontakt hlavně s Africkými, pacifickými zeměmi, Karibikem a východní Evropou.¹¹²

Nad rámec oficiální spolupráce poslanců EP existují tzv. *intergroups* neboli *meziskupiny* s cílem umožnit výměnu názorů bez ohledu na politickou příslušnost. Meziskupiny nejsou orgány EP a tedy nemohou vyjadřovat názor Parlamentu. Kvůli obavám z přílišného lobbingu těchto skupin existují velmi přísná pravidla pro jejich činnost. Poslanci těchto meziskupin musí předkládat prohlášení o finančních zájmech a seznam všech členů.

¹¹⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹¹¹ EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU. *Delegace* [online]. 2013 [5. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0058a10b22/Delegace.html>

¹¹² EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU, ref. 103

Státní příslušníci členských států EU jsou rovněž občany EU a disponují tak právy vyplývajících z evropského občanství. Jedním z nich je možnost stěžovat si u *Evropského veřejného ochránce práv* neboli *Evropského ombudsmana*. Ten vyšetřuje stížnosti ohledně nesprávného úředního postupu orgánů, institucí a úřadů EU. Je to nezávislá a nestranná instituce sídlící ve Štrasburku, zařazena do kompetence EP přijetím Smlouvy o EU. Ombudsman je volen na 5 let a do funkce může být obsazen i opakovaně. Zahájit šetření proti evropským institucím může na popud občanů EU nebo také z vlastní vůle. Jedná se o zneužití pravomocí, nepoctivost, různé administrativní nesrovnalosti nebo nesprávné postupy ze stran institucí EU. Ombudsman však v žádném případě nemůže řešit případy týkající se soukromých osob a podniků, stížností na národní, regionální či místní úřady a na činnost národních soudů nebo národních ochránců práv.¹¹³

3.5 Funkce Evropského parlamentu

Funkce EP prošly průběhem doby největší změnou. Vyjadřují tak nejvíce kvantitativní i kvalitativní proměnu celého EP. „*Evropský parlament má za úkol provádět kontrolu, účastnit se legislativního procesu, podílet se na rozpočtovém řízení, přijímat mezinárodní závazky, sledovat porušování základních hodnot a volit čelní představitele EU (Fiala, Pitrová, s. 345).*“ Parlament je tedy jedna z nejvýznamnějších institucí v EU.

3.5.1 Legislativní pravomoci Evropského parlamentu

Tato pravomoc bývá také označována jako zákonodárná a v průběhu vývoje EP se postupně zvyšovala. Role EP v legislativním procesu je sdílená spolu s Radou EU. To jak moc se Parlament zapojuje do rozhodovacích procesů, záleží na použité metodě schvalování. V 50. a 60. letech se EP podílel pouze necelými 30 % na legislativní aktivitě, po roce 2001 už to bylo více jak 60 %. Nejvýrazněji stoupl podíl aktivity procedury spolurozhodováním. Procedura konzultace, spolupráce a řádný legislativní postup jsou 3 způsoby, jakými se mohl EP podílet na tvorbě evropské legislativy.¹¹⁴

Procedura konzultace

Procedura konzultace patří mezi historicky nejstarší a používá se již od samého začátku vzniku. Tehdy měla Rada povinnost vybrané otázky konzultovat s Parlamentem, ale

¹¹³ EVROPSKÝ VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Problémy s EU? Kdo vám může pomoci.* [online]. 2012 [5. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.ombudsman.europa.eu/atyourservice/whocanhelpyou.faces#/page/4>

¹¹⁴ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

jeho názor nemusela brát vůbec na zřetel. V 60. letech se zvýšil okruh otázek určených ke konzultaci.¹¹⁵

Postup spolupráce je následovný:

- ↓ Komise předloží návrh Radě EU.
- ↓ Rada EU konzultuje EP či poradní orgány.
- ↓ Postoj EP nemusí být brán na zřetel.
- ↓ Chce – li Rada změnit návrh Evropské komise, musí tak učinit jednomyslně.¹¹⁶

Po zavedení přímých voleb se změnila role EP. Parlament začal důsledně využívat všechny své pravomoci. Rada totiž nedodržovala formální průběh konzultačního řízení, a tak EP podal na Radu žalobu u ESD. Tato kauza je známá jako tzv. *případ izoglukóza*.¹¹⁷ Žaloba byla úspěšná a pozice EP se nadále posílila.¹¹⁸ Dnes je však metoda spolupráce na ústupu, protože parlament si vymohl daleko vyšší pravomoci v rozhodovacím procesu. Konzultační procedura se používá jen v případech, které výslovně nespadají pod řádný legislativní postup.¹¹⁹

Procedura spolupráce (kooperace)

Procedura byla zavedena v roce 1986 na základě JEA. Touto procedurou získal EP poprvé skutečně možnost podílet se na rozhodovacím procesu. Státy, přehlasovány v Radě, dostaly možnost prostřednictvím svých zástupců v Parlamentu vznést do průběhu jednání nový impuls. Procedura spolupráce na jednu stranu umožnila EP aktivně se podílet na projednávaném tématu, ale na druhou stranu zabránila tomu, aby použil vůči Radě jakýkoliv časový nátlak a mohl tak pozdržet hlasování. V roce 1993 zavedením Smlouvy o EU navíc získal Parlament možnost vetovat legislativní návrhy.¹²⁰

Jednalo se celkem o komplikovanou proceduru, ve které působili EP, Rada i Komise pro přijetí právního aktu. Navíc v něm nebyly ani stanoveny jasné časové lhůty. To způsobovalo nepředvídatelnost doby schvalování návrhu. Navíc Smlouva o EU

¹¹⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹¹⁶ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

¹¹⁷ *případ izoglukóza* – v roce 1979 došlo k anulování legislativy o izoglukóze přijatou Radou ministrů. Nešlo o obsahový problém ale o to, že Rada nepočkala na vyjádření EP. ESD se přiklonil k názoru, že i když je vyjádření EP nezávazné, není možné bez tohoto vyjádření konečné schválení rozhodnutí.

¹¹⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹¹⁹ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

¹²⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

přikazovala použití spolupráce pouze ve 4 případech v oblasti hospodářské a měnové politiky. Proto Lisabonská smlouva tuto proceduru zcela zrušila.¹²¹

Řádný legislativní postup (postup spolurozhodování)

Postup spolurozhodování zavedla Maastrichtská smlouva z roku 1992 a Amsterodamská smlouva v roce 1997 rozšířila jeho působnost a zvýšila účinnost. Lisabonská smlouva v roce 2009 pro tuto proceduru zavedla pojem řádný legislativní postup, který se stal obecným postupem pro přijímání evropské legislativy.¹²² Postup se odehrává ve dvou čteních.

A. První čtení – stanovisko Parlamentu je doručeno do Rady. Ta může schválit parlamentní změny kvalifikovanou většinou a dokončit tak legislativní proces. Procedura je taktéž ukončena, když se Parlament k danému tématu vůbec nevysloví, což se však stává jen zřídka. Rada tedy přijme rady Parlamentu a reaguje na ně přijetím společného postoje. Postoj musí oznámit jak EP, tak současně Komisi. Parlament pak může společný postoj schválit nebo se ve tříměsíční lhůtě vůbec nevyjádřit. V tom případě se legislativa přijme, tak jak ji navrhla Rada. Parlament ale také může většinou svých poslanců postoj odmítnout a použít tak parlamentní veto. Komise v tom případě musí vypracovat a předložit nové znění legislativního návrhu.¹²³

B. Druhé čtení – pokud Rada nechválí veškeré pozměňující návrhy od EP, dochází ke druhému čtení. Parlament má pak 3 měsíce na to, aby postoj Rady přijal nebo navrhnul jeho další změny.¹²⁴

Texty, které se neschválí v prvních dvou čteních, podléhají dohodovacímu řízení. Svola se tzv. dohodovací výbor, který se skládá ze stejného počtu poslanců a Rady. Výbor posoudí návrhy obou stran a během 6 týdnů musí najít kompromis a vypracovat společný návrh. Jednání se také účastní Komise, která se snaží sblížit názory EP a Rady.¹²⁵

¹²¹ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online] Úřad vlády ČR, leden 2010 [6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

¹²² EVROPSKÝ PARLAMENT. *Řádný legislativní postup*. [online]. [6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/%C5%98%C3%A1dn%C3%BD-legislativnC3%AD-postup.html>

¹²³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹²⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 114

¹²⁵ EUR – LEX 12008E294. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [7. 4. 2013] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E294:CS:HTML>

Pokud schválí dohodovací výbor společný návrh, tak má EP 6 týdnů na to, aby nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů tento návrh přijal. Rada má také 6 týdnů k přijetí aktu na základě kvalifikované většiny. Dochází tak k 3. čtení.¹²⁶

Když dohodovací výbor neschválí žádný společný návrh, tak se legislativní akt pokládá za definitivně nepřijatý.¹²⁷ Celá tato komplikovaná procedura je pro názornost graficky zachycena v Příloze č. 2.

3.5.2 Rozpočtové pravomoci Evropského parlamentu

Do sestavování rozpočtu EU jsou zapojeny 3 instituce, a to EP, EK a Rada EU. Do 70. let však Parlament neměl dispozice k tomu schvalovat rozpočet, mohl pouze navrhopvat změny rozpočtu. V letech 1970 a 1975 byly přijaty 2 rozpočtové smlouvy, díky kterým se role EP v schvalovacím procesu rozpočtu posílila. Zároveň se ale výdaje rozpočtu rozdělily na povinné (patří k nim například společná zemědělská politika) a nepovinné (například strukturální fondy, EU nemá povinnost je vydat). V případě povinných výdajů mohl Parlament navrhopvat pouze změny, uskutečňovat změny šlo jen u nepovinných výdajů.¹²⁸

Protože povinné výdaje představovaly většinu rozpočtu, poslanci toto rozdělení velice kritizovali. Postupem času bylo na nepovinné výdaje vynakládáno čím dál tím více finančních prostředků, a tím pádem měl EP větší vliv na schvalování rozpočtu. Nakonec Lisabonská smlouva toto dělení na povinné a nepovinné výdaje zcela zrušila. V dnešní době Parlament rozhoduje o celém rozpočtu EU.¹²⁹

Rozpočtová procedura

Nejprve dá dohromady EK odhady ostatních institucí do předběžného návrhu rozpočtu a připojí svá stanoviska. Rozpočet ale musí být vyrovnaný, tedy příjmová stránka rozpočtu se musí rovnat výdajové stránce. Nejpozději do 1. září předloží předběžný návrh rozpočtu Radě EU. Ta kvalifikovanou většinou schválí rozpočet a předloží jej EP. Pokud Parlament většinou členů a třípětinovou většinou odevzdaných hlasů schválí rozpočet, bude tak definitivně přijat. EP má ale právo navrhopvat změny a pokud tak učiní, musí je předložit Radě a Komisi. V případě, že Rada změny neschválí, musí být svolán *zvláštní dohodovací výbor*, který se do 21 dnů musí dohodnout se zástupci Rady a EP na společném znění návrhu rozpočtu. V případě dohody je rozpočet poslán na schválení do Rady (kvalifikovanou

¹²⁶ EUR – LEX 12008E294, ref. 117

¹²⁷ Tamtéž

¹²⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹²⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT, ref. 54

většinou) a EP (většinou poslanců). Může se ale stát, že se dohadovací výbor nedohodne na společném návrhu a Komise musí navrhnout úplně nový rozpočet. Rada s Parlamentem pak mají právo nový návrh schválit. Pokud se tak nestane, Komise musí opět vytvořit další návrh rozpočtu.¹³⁰

V historii se už stalo, že byl rozpočet několikrát odmítnut. V tom případě nastává tzv. *rozpočtové provizorium*. Vezme se rozpočet z minulého roku, rozdělí se na 12 částí rovným dílem a přidělí se jednotlivým měsícům. Rada může na návrh Komise zvýšit výdaje o jednu dvanáctinu z minulého rozpočtu a toto rozhodnutí musí schválit EP. Pro EU je však rozpočtové provizorium nechtěné a přináší sebou řadu komplikací. Za účelem odstranění problémů mezi Radou a EP byly vytvořeny tzv. *meziinstitucionální dohody*. Jedná se o dohodu mezi institucemi EU, hlavně pak mezi EP, EK a Radou EU. První taková dohoda byla přijata pro období 1988–1992. Byl v ní vytvořen tzv. víceletý finanční rámec. Rámec stanovuje na několik let dopředu závazné limity, v kterých je schvalován jednotlivý roční rozpočet. To pomáhá rychlejšímu přijetí rozpočtu Radou a EP.¹³¹

3.5.3 Kontrolní pravomoci

Kontrolní pravomoci patří mezi nejstarší nástroje moci EP. Nejvíce patrný je možnost dohledu nad Komisí. Pro tento případ existují dobře propracované nástroje pro kontrolu. Ostatní instituce však Parlament může kontrolovat především nepřímo a daleko menší měrou.¹³²

Kontrola Evropské komise

Kontrola Komise (dříve Vysokého úřadu ESUO) patří mezi základní úkoly EP již od vzniku ESUO v roce 1952. Nejdříve mohlo Shromáždění odvolat Vysoký úřad na základě nepřijetí jeho výroční zprávy. Po podpisu Slučovací smlouvy v roce 1965 kontrolní pravomoc EP připadla na Komisi. K odvolání Komise je třeba žádosti nejméně 1/10 všech poslanců. Když se poté vysloví pro 2/3 přítomných poslanců a nadpoloviční většinou všech poslanců, je EK definitivně odvolána. Odvolací proces byl iniciován v historii již sedmkrát, ale EP nikdy Komisi nakonec neodvolal. Velmi blízko tomu bylo ale v roce 1999. Komise pod vedením

¹³⁰ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY Č, ref. 113

¹³¹ EUROSOP.CZ. Rozpočet EU. Euroskop.cz [online]. 2013 [8. 4. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8877/sekce/rozpocet-eu/>

¹³² DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

lucemburského politika Jacquesa Santera, kvůli korupčním aférám raději sama podala demisi, než aby byla skutečně odvolána ostudně EP.¹³³

Schvalování Komise

EP má také důležitý vliv na sestavování Komise. Po přijetí Amsterodamské smlouvy získal Parlament moc vybírat předsedu Komise a následně i celou Komisi schválit. Jediné omezení, vyplývající ze smlouvy je to, že Komise musí být brána jako celek, tudíž nelze odvolat jen určité komisaře, ale vždy celou EK. Když se Rada dohodne na kandidátovi na předsedu EK, tak jej předseda EP požádá o vystoupení před plénem. Kandidát zde může představit své myšlenky, názory a přesvědčit poslance EP, aby pro něj hlasovali. Poté je na řadě schvalování celé Komise Parlamentem.¹³⁴

Parlament má také nárok písemných dotazů a interpelací směrem ke Komisi.¹³⁵

Kontrola Rady

Ke kontrole Rady má EP daleko menší kompetence, které navíc nemají žádnou oporu v primárním právu. Parlament může Radě pokládat jenom otázky a ty ještě Rada ani nemusí zodpovědět. Ochotu odpovídat na otázky vychází pouze ze Slavnostního prohlášení o EU z roku 1983. Jediné, co může Rada podniknout proti Radě, je tak podat na ni žalobu pro nečinnost u ESD.

3.5.4 Další pravomoci

EP má i další pravomoci. Jedná se například o zvláštní souhlasné řízení, zřízení dočasných vyšetřovacích výborů či realizace petičního práva.¹³⁶

Souhlasné řízení zavedl JEA v roce 1986. V některých legislativních oblastech může být Evropský parlament požádán o vyslovení souhlasu podle zvláštního legislativního postupu. Parlament pak dostane právo veta. Pokud Parlament legislativní návrh neschválí, tak Rada už nemůže rozhodnutí Parlamentu schválit.¹³⁷

¹³³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹³⁴ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

¹³⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹³⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 5

¹³⁷ DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ, ref. 1

Postup souhlasu se používá při schvalování dohod o přidružení a smluv o přistoupení k Evropské unii. Dále při ratifikaci určitých dohod, které vyjedná EU, při porušení základních práv a také při přijímání nových předpisů v oblasti boje proti diskriminaci.¹³⁸

¹³⁸EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup souhlasu. [online]. [6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0087a559c8/Postup-souhlasu.html>

4 ČESKÁ REPUBLIKA A EVROPSKÝ PARLAMENT

Dne 1. května 2004 se *Česká republika* (ČR), spolu s dalšími 9 zeměmi, stala oficiálním členem EU. Po více jak 40 letech pod vedením komunistického režimu a dalšími 15 lety snah, se tak ČR znovu mohla zařadit znovu mezi vyspělé západoevropské země a rovněž se stát jejich součástí a spolu s nimi rozhodovat o dalším směřování evropské integrace.

4.1 Vstup České republiky do Evropské unie

Po roce 1989 a následném rozdělení Československa v roce 1993 už nic samostatné ČR nebránilo tomu, aby se zapojila do stávajících evropských integrací, včetně nejvýznamnější a to Evropské unie. Cesta k tomuto cíli však nebyla vůbec snadná.

V 90. letech panovaly jak obavy samostatné Unie o rozšířené Zemí střední a východní Evropy, tak i neochota tehdejší české vlády vedená premiérem Václavem Klausem. Ten již v té době podporoval myšlenky tzv. *euroskepticismu*.¹³⁹ Byl spíše pro rozvoj regionální zóny volného obchodu v rámci *Středoevropské asociace volného obchodu*¹⁴⁰ (CEFTA). S rozšířením navíc nesouhlasily státy středozemí, protože se obávaly toho, že je EU přestane podporovat na úkor nových členů. V roce 1995 na Madridském summitu oznámila EU, že je připravena zahájit vstupní pohovory s nejlépe připravenými zeměmi.¹⁴¹

V červnu 1998 byla po parlamentních volbách stanovena nová vláda v čele s premiérem Milošem Zemanem. Pod jeho vedením se podařilo ČR zintenzivnit přípravy na členství do Unie. V roce 1997 dostala ČR od *Severoatlantické aliance* (NATO) pozvání ke vstupu a o dva roky později se stala jeho právoplatným členem. Lucemburský summit EU z roku 1997 potvrdil jednání se zeměmi východní a střední Evropy o vstupu. Kandidátským zemím bylo umožněno využívat finanční prostředky z různých programů a mohly tak zlepšit a urychlit přípravy na vstup do EU. Jednání o vstupu byly velmi náročné. Země, která usiluje o vstup do EU, musí totiž bezvýhradně implementovat do legislativy celý *aquis*

¹³⁹ *euroskepticismus* - označení pro přístup k evropské integraci, který trvá na tom, že EU by měla zůstat společenstvím národních států a nikoli směřovat k federativnímu či centralistickému uspořádání. Může označovat kritický přístup k centralizačním trendům, ale i snahy o vystoupení konkrétní země z EU či o rozpuštění EU.

¹⁴⁰ *Středoevropská asociace volného obchodu* - sdružuje některé evropské země, které nejsou členy Evropské unie, ale jednou pravděpodobně budou. Byla založena roku 1992 v polském městě Krakov.

¹⁴¹ MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. 228 s. ISBN 978-80-87029-89-3.

*communautaire*¹⁴², a to bez trvalých výjimek, jsou umožněna pouze přechodná období. Největší problémy nastaly v oblasti volného pohybu osob a kapitálu. EU se totiž obávala obrovského přílivu levné pracovní síly z nových členských zemí a tak si vyjednala pružné přechodné období na dobu maximálně 7 let o omezení pohybu pracovníků do starých členských zemí. Mezi další ožehavé téma patřilo zemědělství, protože EU se opět snažila vyjednat přechodná období, a to až na 10 let. Chtěla snížit přímé platby zemědělcům z nových členských států. Návrh se setkal s masivním odporem zemědělců, kteří pořádali demonstrace a manifestace. Summit ER v Kodani v prosinci 2002 dokončil všechna intenzivní jednání mezi EU a přístupovými státy a Rada potvrdila, že se k EU připojí 1. 5. 2004 po podpisu a ratifikaci přístupové smlouvy nových 10 států.¹⁴³

Smlouva o přistoupení byla podepsána hlavami států a všech vlád členských a kandidátských zemí 16. 4. 2013 v Athénách. Posledním krokem byla ratifikace. V ČR proběhla formou celostátního referenda. Občané ČR tak mohli samostatně rozhodnout o dalším směřování republiky. Referendu předcházela velká informační kampaň o vstupu, různé semináře a konference s odborníky. Bylo vytvořeno heslo kampaně „*Vítejte ve společenství*“. Jeho pozitivní forma měla přiblížit EU více občanů a utvořit jakousi atmosféru, že ČR už je dávno neformálně součástí této integrace. Pro vstup byly všechny parlamentní politické strany s výjimkou *Komunistické strany Čech a Moravy* (KSČM).¹⁴⁴

Referendum o přistoupení proběhlo 13. a 14. května 2003. K volbám přišlo přes 4 a půl milionu obyvatel, tedy asi 55,21 % oprávněných voličů. Oproti dalším 8 zemím střední a východní Evropy, kde se referenda také konala, byla účast spíše podprůměrná. Na Maltě přišlo k volbám až 91 % ze všech voličů. Pro vstup se kladně vyjádřilo 77,33 % českých voličů. Nic už tak nebránilo ČR, aby se mohla stát právoplatným členem EU.¹⁴⁵

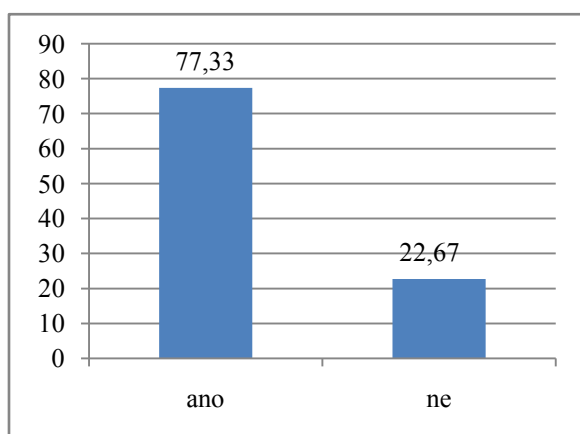
¹⁴² *aquis communautaire* – společné právo Evropské unie. Sleduje cíl jednotného společného práva ve všech členských zemích.

¹⁴³ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 133

¹⁴⁴ Tamtéž

¹⁴⁵ EUROSOP.CZ. *Referenda o přistoupení k EU v kandidátských zemích* [online]. [8. 4. 2013] Dostupné z: <https://www.eurosop.cz/267/sekce/referenda-o-pristoupeni-k-eu-v-kandidatskych-zemich/>

Graf 4.1: Referendum v ČR o vstupu do EU

Zdroj: <https://www.euroskop.cz/267/sekce/referenda-o-pristoupeni-k-eu-v-kandidatskych-zemich/>, vlastní zpracování

4.2 Volby do Evropského parlamentu v České republice

Volby do EP v ČR upravuje zákon č. 62/2003 o volbách do Evropského parlamentu ze dne 18. 2. 2003, který nabyl účinnosti 4. 3. 2003. Dle něj jsou poslanci voleni na dobu 5 let a volby se konají tajným hlasováním, a to na základě přímého, rovného a všeobecného práva. Území ČR tvoří jeden volební obvod. Volby vyhláší prezident na základě rozhodnutí Rady EU. Konají se 2 dny a to v pátek od 14:00-22:00 hodin a v sobotu od 8:00-14:00 hodin. Právo volit mají občané starší 18 let. Poslancem Evropského parlamentu se může stát každý občan ČR starší 21 let, pokud není zbaven způsobilosti k právním úkonům. Výsledky voleb následně zpracovává Český statistický úřad (ČSÚ).¹⁴⁶

První volby do EP v ČR se konaly v červnu 2004. Lidé měli možnost zvolit 24 poslanců. Potvrdilo se, že volby do Parlamentu patří mezi volby druhého řádu. K urnám přišlo tehdy jen 28,3 % voličů. Protože jim lidé přisuzovali jen malý význam, nebáli se volit malé a nové strany. Proto tehdy Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), jakožto vládnoucí parlamentní strana, utrhla drtivou porážku. Obdržela jen 2 mandáty z celkových 24.¹⁴⁷ Tabulka č. 4.1 zaznamenává všechny strany, které se v roce 2004 dostaly do EP.

¹⁴⁶ ČESKÝ ROZHLAS. Zákon č. 62/2003 o volbách do Evropského parlamentu [online]. 18. 2. 2003 [8. 4. 2013] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/paragrafy/_zprava/111908

¹⁴⁷ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 133

Tabulka 4.1: Přehled zisku mandátů do EP v roce 2004

Pořadové číslo na kandidátní listině	Název strany	Počet mandátů	Hlasy v %
6	Občanská demokratická strana	9	30,04
24	Komunistická strana Čech a Moravy	6	20,26
1	SNK sdružení nezávislých a Evropští demokraté	3	11,02
20	Křesťanská a demokratická unie – Čsl. strana lidová	2	9,57
4	Česká strana sociálně demokratická	2	8,78
32	Nezávislí	2	8,18

Zdroj: <http://www.volby.cz/pls/ep2004/ep11?xjazyk=CZ>, vlastní zpracování

4.2.1 Volby do Evropského parlamentu v České republice v roce 2009

V pořadí druhé a zároveň zatím poslední volby se konaly 5. a 6. června 2009. Už předvolební výzkumy veřejného mínění z roku 2008 poukazovaly na to, že nezájem voličů o volby do EP nadále stoupá. Pouze 24 % dotázaných se o volby zajímalo a jen 21 % vědělo, že půjde určitě k volbám.¹⁴⁸

Voleb se zúčastnilo celkem 33 politických stran a hnutí. K volbám přišlo 2 369 137 voličů, z toho odevzdaných platných hlasů bylo 2 358 934. Volební účast dosáhla celkových 28,22 %. Byla tedy ještě o něco nižší, než první volby v roce 2004. Počet mandátů do EP byl stanoven na 22 křesel.¹⁴⁹

Nejúspěšnější stranou ve volbách se stala *Občanská demokratická strana* (ODS), která získala 9 mandátů. Na druhém místě skončila *ČSSD* se získanými 7 mandáty. Oproti minulým volbám si tak polepšila o 5 mandátů. V pořadí 3. skončila *KSČM*, dostala 4 mandáty, v roce 2004 se ji ale podařilo získat 6 mandátů. Poslední stranou, které se podařilo získat křesla, se stala *Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová* (KDU – ČSL). Tabulka 4.2 zobrazuje 4 nejsilnější strany a jejich úspěch ve volbách. Nejméně úspěšnou stranou se stala *Lidé a politika*, které obdržela pouze 545 hlasů, podíl v procentech byl tak 0,02. Je zajímavé, že se nepodařilo uspět ani jedné mimoparlamentní straně.¹⁵⁰

¹⁴⁸ VOLBY.CZ. *Volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 05. 06. – 06. 06. 2009* [online]. 2009 [9. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/ep2009/ep144?xjazyk=CZ>

¹⁴⁹ VOLBY.CZ, ref. 140

¹⁵⁰ Tamtéž

Tabulka 4.2: Přehled zisku mandátů do EP v roce 2009

Pořadové číslo na kandidátní listině	Název strany	Počet mandátů	Platné hlasy	Hlasy v %
4	ODS	9	741 946	40,91
33	ČSSD	7	528 132	31,82
21	KSČM	4	334 577	18,18
2	KDU-ČSL	2	180 451	9,09

Zdroj: <http://www.volby.cz/pls/ep2009/ep11?xjazyk=CZ>, vlastní zpracování

Největší volební účast zaznamenalo Hlavní město Praha, k volbám dorazilo 35,73 %. Byl to jediný kraj v ČR, kde se účast vyšplhala nad 30 %. Nejméně lidí dorazilo k volbám v Karlovarském kraji a to pouhých 21,75 %. Zlínský kraj hlásil průměrnou účast, tedy 27,73 %. Moravskoslezský kraj měl lehce podprůměrnou účast, 25,70 %. V tabulce 4.3 je zobrazena volební účast ve všech 14 krajích v ČR.¹⁵¹

Tabulka 4.3: Územní přehledy o volební účasti do EP

Název kraje	Voliči v seznamu	Volební účast v %
Hlavní město Praha	955 836	35,73
Středočeský kraj	974 595	29,35
Jihočeský kraj	513 031	27,69
Plzeňský kraj	455 979	28,09
Karlovarský kraj	244 803	21,75
Ústecký kraj	663 340	22,51
Liberecký kraj	349 405	26,65
Královehradecký kraj	447 513	29,19
Pardubický kraj	421 403	28,97
Vysočina	413 594	28,86
Jihomoravský kraj	947 657	28,64
Olomoucký kraj	523 049	27,01
Zlínský kraj	484 432	27,73
Moravskoslezský kraj	1 015 737	25,70
CELKEM	8 401 374	28,22

Zdroj: <http://www.volby.cz/pls/ep2009/ep121?xjazyk=CZ>, vlastní zpracování

¹⁵¹ IDNES.CZ. Česko čeká sedm kroků k volbám a „opravdové vládě“. [online]. 15. 3. 2019 [10. 4. 2013] Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cesko-ceka-sedm-kroku-k-volbam-a-opravdove-vlade-frw-domaci.aspx?c=A090414_213605_domaci_dp

4.2.2 Předvolební kampaně voleb do Evropského parlamentu 2009

Na malém zájmu voličů o volby v roce 2009 se také podílela negativní kampaň hlavních politických stran a celková komplikovaná politická situace v první polovině roku 2009.

V lednu 2009 se ČR ujímá předsednictví v Evropské unii. V českých médiích se mluvilo jen o EU a tak probleskla určitá naděje, že se lidé začnou více zajímat i o dění v Unii a tak by mohlo přijít více občanů k volbám v červnu téhož roku. Vše ale zkomplikovala nestabilní politická situace v ČR. Dne 24. 3. vyslovila Poslanecká sněmovna nedůvěru vládě pod vedením premiéra Miroslava Topolánka z ODS. Následně byla jmenována 9. května prozatimní úřednická vláda v čele s Janem Fischerem. Zároveň byly stanoveny předčasné volby na říjen 2009. Proto se kampaň do EP nesla v duchu řešení domácích otázek, aby si již strany získaly voliče i do předčasných parlamentních voleb. Už tak vyhocenou situaci zkomplikovaly protesty proti Jiřímu Parobkovi a ČSSD v kampani do EP. Prezident Václav Klaus ještě vše zhoršil tím, že jen pár dnů před volbami prohlásil, že volby do EP považuje za zcela zbytečné.¹⁵² Pak se nelze divit velmi nízké volební účasti, dokonce 4. nejnižší v celé EU, viz tabulka 3.1.

Volební kampaň ODS

Kampaň se nesla v duchu pozitivní nálady, ODS se v žádném případě nesnažila vyděsit své voliče různými katastrofickými ekonomickými scénáři, ale naopak nabídla spoustu řešení. Proto bylo jako heslo kampaně zvoleno „Řešení místo strašení“. Strana ale také silně útočila na sociální demokracii, která „zapříčinila“ pád vlády ODS v době, kdy ČR předsedala EU. Pro demokraty to znamenalo silné pošpinění dobrého jména Česká republiky v Evropě. Proto považovali volby do EP za velmi důležité, neboť tak mohli občané ČR vyjádřit svůj protest proti negativistické a neodpovědné politice ČSSD.¹⁵³

ODS prosazovala moderní a otevřenou politiku, která zakládá na aktivitě všech a nabízí rovné příležitosti pro každého občana. Zároveň se ale nehodlali vzdát suverenity a odpovědnosti všude tam, kde to není výhodné pro obyvatele ČR, firmy a národní zájmy. Občanští demokraté se vyslovili pro flexibilní model evropské integrace, každý stát by si tak

¹⁵² MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 133

¹⁵³ ODS. *Listy ODS – zvláštní volební číslo*. [online]. květen 2009 [10. 4. 2013] Dostupné z: https://moje.ods.cz/media/reading/listy_2009-03.pdf

mohl individuálně navolit míru i obsah evropské spolupráce za dodržování nějakých základních podmínek platných pro všechny země EU.¹⁵⁴

Zvolení poslanci za ODS by měli zvýšit tlak na liberalizaci světového obchodu a zjednodušení podnikatelského prostředí v EU. Politicky by se měli angažovat pro vybudování sítě evropských ropovodů, aby evropský kontinent nebyl zcela závislý na dodávkách ropy jen od Ruska. Také by se měli více zasazovat o narovnání dotací pro české zemědělce a při schvalování rozpočtu EU dbát na jeho vyrovnanost a nezvyšovat jeho výdajovou stránku. Za neméně důležitý cíl si ODS stanovila zjednodušení evropského práva, protože je velmi složité a nepřehledné, popřípadě navracet některé pravomoci na národní úroveň a tím také zmenšit rozbujelejší bruselskou administrativu. Jako lídr kandidátky byl zvolen Jan Zahradil.¹⁵⁵

Volební kampaň ČSSD

ČSSD vsadila na negativistickou kampaň proti „neschopné“ vládě Miroslava Topolánka. Sociální demokracie chápe volby jako boj pravíc s levicí. Volič tak měl možnost odevzdat svůj hlas pro demokratickou Evropu, která vyvede zemi z krize, ale zároveň zachová životní jistoty občanů, nebo pro neoliberální Evropu, která bude zasažena experimenty s nejistými výsledky. Jako hlavní kandidát byl zvolen Jiří Havel.¹⁵⁶

ČSSD chtěla bezpečí, stabilitu a rozvoj pro všechny společenské vrstvy a sociální smír napříč celou Evropou. Strana se taky už před volbami hlásila k frakci evropských socialistů. Heslo kampaně znělo „*Jistota pro lidi, naděje pro Evropu*“. Socialisté přikládají EU velký význam, protože je v dnešním globalizovaném světě pro nás nesmírně důležitá. Dává ČR silnější postavení pro řešení celosvětových potíží. Je důležité podporovat lepší spolupráci v Evropě, zavádět progresivní reformy nutné pro zabezpečení budoucího blahobytu evropské společnosti jako celku. Proto chtěli více regulovat trh a investovat do klíčových priorit jako je doprava.¹⁵⁷ ČSSD zformovala hlavní myšlenky kampaně do 6 bodů, které jsou shrnuty v tabulce č. 4.4.

¹⁵⁴ ODS, ref. 144

¹⁵⁵ Tamtéž

¹⁵⁶ ČSSD. *Jistota - Program pro rok 2009*. [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/cssd_jistota_ep2009.pdf

¹⁵⁷ ČSSD, ref. 147

Tabulka 4.4: Hlavní myšlenky volebního programu ČSSD do EP

Pořadí	Hlavní myšlenky programu
1.	nastartování ekonomiky a zabránění novým finančním krizím
2.	budování nové sociální Evropy, jednající s lidmi spravedlivěji
3.	přetvoření Evropy ve vedoucí světovou mocnost v boji proti změně klimatu
4.	podpora rovnoprávnosti pohlaví v Evropě
5.	příprava efektivní migrační politiky
6.	zvýraznění úlohy Evropy jako partnera pro mír, bezpečnost a rozvoj

Zdroj: http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/cssd_jistota_ep2009.pdf, vlastní zpracování

Volební kampaň KSČM

Komunisté se snažili navázat na úspěch v minulých volbách, kde skončili jako 2. nejúspěšnější strana. Propagovali hlavně 2 nejvýše postavené lídry na kandidátce a to Miroslava Ransdorfa a známého jediného československého kosmonauta Vladimíra Remka. KSČM také upozorňuje na to, že není v Evropě sama a má tak s kým na svém programu spolupracovat a v EP se bude snažit ještě více sjednocovat levicové síly. Využila rivalitu mezi 2 největšími stranami v ČR a zvolila si následovné heslo: „*Modrá šance*“ krizi prohlubuje, *„oranžová naděje“* ji neřeší, *VOLTE KANDIDÁTY KSČM!*¹⁵⁸

Hlavním programem voleb potom byla tzv. Evropa jistoty pro všechny občany, výrobce a životní prostředí. V době krize chtěli lidem hlavně zajistit nová pracovní místa. Byli pro efektivní bankovní regulaci, popřípadě i privatizaci soukromých bank, bude li to nutné. Důležité bylo také omezit spekulativní obchody s cennými papíry a měnou, a tím zamezit výkyvům na obchodních trzích. Dali najevo jasné ne agresivní politice NATO a rozpoutávání válek v zájmu USA. Zahraniční vojenské mise států EU podle nich znamenají ohrožení bezpečí občanů a ekonomickou stabilitu Evropy a zhoršení vztahů se státy, na kterých je Evropa energeticky závislá. Neopomínají ani ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj, založený na ekologicky vyváženém růstu s tím, že se ekologie stane zdrojem zaměstnanosti pro občany.¹⁵⁹

Volební kampaň KDU-ČSL

Křesťanští demokraté taktéž postavili svou kampaň s odkazem na minulé úspěchy jejich poslanců v EP a dvou hlavních tváří kampaně Zuzaně Roithové a Janu Březinovi. Proto jejich hlavní heslo znělo „*Zvol si své evropské hvězdy*“. Hrdě se hlásí k frakci Evropské

¹⁵⁸ KSČM. *Otevřený volební program KSČM pro volby do Evropského parlamentu 2009*. [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.kscm.cz/volby-a-akce/volby-do-ep-2009/volebni-program>

¹⁵⁹ KSČM, ref. 149

lidové strany a její síle v EP. V Parlamentu chtěli pomoci vytvořit silnou, moderní a schopnou Evropu, která bude bojovat za všechny své občany a chránit ji před negativními vlivy globalizovaného světa. Důležité je do budoucna zachovat otevřené sociální tržní hospodářství, které ponechá rovnováhu mezi sociální citlivostí a volným trhem, mezigenerační solidaritu a solidaritu bohatších s chudšími s velkým důrazem na dodržování lidských práv.¹⁶⁰

KDU–ČSL, jako křesťanský zaměřená strana, se rozhodla řešit i otázky morální krize, tedy mezinárodní terorismus, organizovaný zločin a znovunalezení respektu ke zdrojům přírody. Ke zničení organizovaného zločinu a nelegální imigraci mělo například pomoci posílení role *Europolu*.¹⁶¹ Naopak požadovali mírová řešení konfliktů na Blízkém východě a dalších oblastech. Aby se zabránilo dalším ekonomickým krizím, je podle křesťanských demokratů nutno rozumně regulovat finanční a bankovní trhy. K zvětšení konkurenceschopnosti EU na globálním trhu je důležité zaměřit se na podporu vědy a výzkumu a zkvalitnit všechny stupně školství.

Soustředili se také na ochranu trhu před zdravotně závadnými potravinami, hračkami, oblečením a dalším zbožím zejména z asijské produkce a to důslednou kontrolou dováženého zboží. Zároveň také podporovali větší ochranu a informovanost spotřebitelů tím, že chtěli zavést daleko podrobnější informace o složení výrobků na etiketách a obalech potravin.¹⁶²

¹⁶⁰ KDU–ČSL. *Volební program pro volby do evropského parlamentu 2009–2014*. [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: http://www.roithova.cz/soubory/Volebni_program_KDU-CSL_do_EP_2009-2014.pdf?fid=1241961694

¹⁶¹ *Europol* – neboli Evropský policejní úřad je agenturou EU, jejímž cílem je efektivní působení a spolupráce orgánů napříč celou Evropou prosazujících právo při prevenci a boji proti závažné trestní činnosti s mezinárodním prvkem.

¹⁶² KDU–ČSL, ref. 152

4.3 Čeští poslanci v Evropském parlamentu

Do EP bylo v červnových volbách v roce 2009 zvoleno celkem 22 poslanců, kteří budou reprezentovat ČR na dobu 5 let. Počet zastoupených poslanců je srovnatelný s Portugalskem, Maďarskem, Řeckem nebo Belgií.¹⁶³

4.3.1 Přehled všech poslanců zvolených do Evropského parlamentu

Následující seznam vypovídá o tom, kdo všechno tedy zastupuje ČR a české občany v EP. Europoslanci jsou seřazeni dle abecedního pořádku a je u nich uvedeno datum a místo narození kandidáta, jeho politická příslušnost a přiřazení k politické frakci.

1. **Brzobohatá Zuzana**, Ing. – 11. červenec 1962 v Brně, členka ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁶⁴
2. **Březina Jan**, Ing. – 14. duben 1954 v Konici, člen KDU-ČSL, politická frakce Evropská lidová strana a Evropští demokraté (EPP).¹⁶⁵
3. **Cabrnoch Milan**, MUDr. – 6. srpen 1962 v Čáslavi, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁶⁶
4. **Češková Andrea**, JUDr. – 18. říjen 1971, členka ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁶⁷
5. **Dušek Robert** – 14. březen 1967 v Lanškrouně, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁶⁸

¹⁶³ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *Poslanci Evropského parlamentu*. [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009.html>

¹⁶⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *Brzobohatá Zuzana, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7

¹⁶⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *BŘEZINA JAN, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brezinajan.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7>

¹⁶⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *Cabrnoch Milan, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/cabrnochmilan.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7

¹⁶⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *Češková Andrea, JUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/ceskova_andrea.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7

¹⁶⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICCE. *Dušek Robert.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/dusek_robert.html

6. **Fajmon Hynek**, Mgr. – 17. květen 1968 v Nymburce, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁶⁹
7. **Falbrch Richard**, JUDr. – 29. září v Chesteru (VB), člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁷⁰
8. **Havel Jiří**, Doc. Ing. CSc. – 20. srpen 1957 v Praze, zemřel 8. července 2012, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁷¹
9. **Kohlíček Jaromír**, Ing., CSc. – 23. únor 1953 v Teplicích, člen KSČM, politická frakce Evropská sjednocená levice a Severská zelené levice (GUE/NGL).¹⁷²
10. **Kožušník Edvard** – 30. leden 1971 v Olomouci, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁷³
11. **Maštálka Jiří**, MUDr. – 3. leden 1956 v Sušici, člen KSČM, politická frakce Evropská sjednocená levice a Severská zelené levice (GUE/NGL).¹⁷⁴
12. **Mynář Vojtěch**, Ing. - 4. květen 1944 v Ostravě, nastoupil do EP jako náhrada za zesnulého Jiřího Havla, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁷⁵
13. **Ouzký Miroslav**, MUDr. – 18. srpen 1958 v Chlumci nad Cidlinou, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁷⁶
14. **Poc Pavel**, RNDr. – 26. květen 1964 v Havlíčkově Brodě, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁷⁷

¹⁶⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Fajmon Hynek, Mgr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/fajmonhynek.html

¹⁷⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Falbrch Richard, JUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/falbr_richard.html

¹⁷¹ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Havel Jiří, Doc. Ing. CSc.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/havel_jiri.html

¹⁷² EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Kohlíček Jaromír, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/kohlícek_jaromir.html

¹⁷³ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Kožušník Edvard.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/kozusnik_edvard.html

¹⁷⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Maštálka Jiří, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/mastalka_jiri.html

¹⁷⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Mynář Vojtěch, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech.html

¹⁷⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Ouzký Miroslav, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/miroslav_ouzky.html

15. **Ransdorf Miloslav**, PHDr., CSc. – 15. únor 1953 v Rakovníku, člen KSČM, politická frakce Evropská sjednocená levice a Severská zelené levice (GUE/NGL).¹⁷⁸
16. **Remek Vladimír**, Ing. – 26. září 1948 v Českých Budějovicích, člen KSČM, politická frakce Evropská sjednocená levice a Severská zelené levice (GUE/NGL).¹⁷⁹
17. **Roithová Zuzana**, MUDr. – 30. leden 1953 v Praze, členka KDU-ČSL, politická frakce Evropská lidová strana a Evropští demokraté (EPP).¹⁸⁰
18. **Rouček Libor**, Dr. – 4. září 1954 v Kladně, člen ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁸¹
19. **Sehnalová Olga**, MUDr. – 25. října 1968 v Kroměříži, členka ČSSD, politická frakce Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D).¹⁸²
20. **Strejček Ivo**, PaedDr. – 11. leden 1962 v Novém Městě na Moravě, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁸³
21. **Tošenovský Evžen**, Ing. – 26. únor 1956 v Ostravě, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁸⁴
22. **Vlasák Oldřich**, Ing. – 26. listopad 1955 v Hradci Králové, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁸⁵
23. **Zahradil Jan**, Ing. – 20. duben 1963 v Praze, člen ODS, politická frakce Evropská konzervativní a reformní skupina (ECR).¹⁸⁶

¹⁷⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Poc Pavel, RNDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/poc_pavel.html

¹⁷⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Ransdorf Miloslav, PHDr.*, [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/ransdorf_miloslav.html

¹⁷⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Remek Vladimír, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/remek_vladimir.html

¹⁸⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Roithová Zuzana, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/roithova_zuzana.html

¹⁸¹ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Rouček Libor, Dr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/roucek_libor.html

¹⁸² EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Sehnalová Olga, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/sehnalova_olga.html

¹⁸³ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Strejček Ivo, PaedDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/strejcek_ivo_paeddr.html

¹⁸⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Tošenovský Evžen, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/tosenovsky_evzen.html

¹⁸⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Vlasák Oldřich, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/vlasak_oldrich.html

4.3.2 Přehled činnosti českých poslanců Evropského parlamentu

Čeští europoslanci se zapojili do standardních aktivit EP, účastnili se plenárních zasedání a veřejně na nich vystupovali, pokládali otázky směrem k Radě a předkládali návrhy usnesení. Každý se také stal členem stálého výboru a náhradníkem ve výboru jiném. Zároveň vykazují průměrnou až nadprůměrnou aktivitu bez nápadné míry absencí.

Tabulka č. 4.5 zobrazuje seznam aktivit českých europoslanců a to ke dni 15. 4. 2013. Nejvyšší účast na zasedáních v Parlamentu vykazuje poslanec Pavel Poc, který zatím nechyběl ani jednou. Nejméně zasedání se účastnil Miroslav Ouzký, vykazoval účast 74, 37 %. Přesto je to průměrná účast a nijak tedy nevybočoval. Nejvíce návrhů usnesení přednesla Zuzana Roithová a to 98. Nejblíže se jím počtem 35 usnesení blížil Jan Zahradil, ale pořád je to skoro třikrát méně. Naopak Robert Dušek a Vojtěch Mynář nenavrhli zatím ani jedno usnesení. Nejvíce otázek za ČR položil Jan Březina, následován Marií Roithovou. Jako úplně nejméně aktivní se zatím projevila Zuzana Brzobohatá, ta má totiž na kontě jen 2 návrhy usnesení a nepoložila ani jednu otázku, nezaujala žádné stanovisko a nevydala zprávu.

¹⁸⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Zahradil Jan, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/zahradil_jan.html

Tabulka 4.5: Přehled aktivit českých europoslanců ke dni 15. 4. 2013

Jméno	Stanoviska	Zprávy	Položené otázky	Návrhy usnesení	Účast na zasedáních EP v %
Brzobohatá Zuzana	0	0	0	2	95.57%
Březina Jan	1	4	79	3	92.08%
Cabrnich Milan	2	4	5	5	79.80%
Češková Andrea	3	0	6	4	87,63%
Dušek Robert	0	0	2	0	94,09%
Fajmon Hynek	2	0	14	2	87,68%
Falbrch Richard	0	1	11	2	91,63%
Kohlíček Jaromír	3	0	3	13	90,50%
Kožušník Edvard	2	1	4	16	95,07%
Maštálka Jiří	1	2	9	17	86.21%
Mynář Vojtěch	0	0	0	0	86.21%
Ouzký Miroslav	0	1	8	7	74.37%
Poc Pavel	2	0	44	3	100.00%
Ransdorf Miloslav	0	2	2	10	91.09%
Remek Vladimír	0	1	1	1	92.12%
Roithová Zuzana	2	4	51	98	98.52%
Rouček Libor	1	0	5	24	98.52%
Sehnalová Olga	3	2	24	7	95.57%
Strejček Ivo	0	0	2	1	90.15%
Tošenovský Evžen	1	1	4	4	90.00%
Vlasák Oldřich	8	1	12	13	82.67%
Zahradil Jan	5	2	8	35	87.63%

Zdroj: <http://www.votewatch.eu/en/activity-statistics.html#/22/0/2009-07-14/2013-07-14/>, vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že neaktivnějšími poslanci za ČR jsou Jan Březina a Zuzana Roithová. Je zajímavé, že oba dva reprezentují KDU-ČSL. Znamená to, že poslanci zvolení za tuto stranu se doopravdy snaží dostát volebním slibům KDU-ČSL, bojovat za své voliče a reprezentovat jejich zájmy. Z tohoto důvodu následuje podrobná charakteristika těchto dvou europoslanců

4.3.3 Zuzana Roithová

Zuzana Roithová se narodila 30. ledna 1953 v Praze Vystudovala Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy. Po studiích pracovala jako lékařka a 20. listopadu 1989 podpořila svým podpisem výzvu k podpoře studentů, jejichž demonstrace byla 17. listopadu násilně potlačena. Od té doby se aktivně angažovala v politice, stala se dokonce spoluzakladatelkou a také

tiskovou mluvčí Občanského fóra zdravotníků. Sama iniciovala vznik lékařských komor a podporovala změny ve financování zdravotnictví. Dále si doplnila své vzdělání a získala ekonomický titul MBA na Sheffield Hallam University ve VB. Od roku 1990 do roku 1998 pracovala jako ředitelka ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. V této funkci úspěšně provedla řadu změn a pokroků, mezi ty nejvýznamnější patřila změna k přístupu k pacientům tak, aby byli středobodem služeb všech zaměstnanců a uplatňoval se k nim lidský přístup. Pod jejím efektivním finančním řízením si mohla nemocnice dovolit nákup nových moderních technologií i bez pomoci státních dotací.¹⁸⁷

V lednu 1998 se stala dočasnou ministryní zdravotnictví ČR a v listopadu byla zvolena jako senátorka bez stranické příslušnosti za Prahu 10. V roce 1999 vstoupila do KDU-ČSL. V prvních volbách do EP byla zvolena jako europoslankyně a v roce 2009 si tento post znovu obhájila. V EP působí jako místopředsedkyně Delegace ve Smíšeném parlamentním shromáždění *AKT-EU*¹⁸⁸. Dále je členkou Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů.¹⁸⁹ Zde odvádí velmi dobrou práci, dlouhodobě vykazuje v oblasti ochrany spotřebitelů kvalifikovanou práci. Zasadila se o to, aby dovozci byli odpovědní za kvalitu zboží, to by mohlo pomoci zmírnit počet nekvalitních a zdraví škodlivých výrobků především z Asie. Chce také zpřísnit pravidla pro dovoz zboží, tedy aby Asijské výrobce dodržovali stejné pravidla jako ti evropští. Její Zpráva o důvěře spotřebitele v digitálním prostředí se stala východiskem pro modernizaci legislativy Evropskou komisí, byl tak přijat první celoevropský kodexu práv uživatelů internetu. Roithová také spustila internetovou poradnu pro rodiče, kde varuje před zdravotně závadnými výrobky.¹⁹⁰ Dne 23. února 2012 ohlásila svou kandidaturu na úřad prezidenta ČR, voleného v přímých volbách. Roithová vedla velmi skromnou kampaň, nepotřebovala žádné příspěvky od soukromých subjektů, hospodařila jen s necelým půl milionem, většinou vlastních úspor. Ve funkci prezidenta ČR chtěla bojovat proti korupci a vlivu kmotrů. Také toužila ČR posunout zpět do centra rozhodování o společné budoucnosti v Evropě. S letitou praxí, jako zkušená europoslankyně, se výborně vyzná v této problematice

¹⁸⁷ MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ MBA. *Životopis MUDr. Zuzany Roithové*. [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.roithova.cz/zivotopis>

¹⁸⁸ AKT-EU – AKT je zkratka pro Africké, Karibské a Tichomořské státy, se kterými EU udržuje výjimečné vztahy.

¹⁸⁹ MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ MBA, *ref. 179*

¹⁹⁰ EURATIV.CZ. *Zuzana Roithová: Parlament neřeší to, co Evropany skutečně páli*. [online]. 02.06.2009 [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-volby-2009/clanek/zuzana-roithova-parlament-neresi-to-co-evropany-skutecne-pali-006068>

a rozumí pravidlům EU.¹⁹¹ V prvním kole přímých voleb skončila jako čtvrtá a do dalšího kola se již nedostala. Nadále tedy zůstala poslankyní EP.

4.3.4 Jan Březina

Jan Březina se narodil 14. dubna 1954 v Konicích. V roce 1978 dostudoval Vysokou školu Báňskou v Ostravě a získal titul inženýra. Dlouhá léta pracoval jako geolog. V roce 1990 vstoupil do KDU-ČSL. V letech 2000–2004 působil jako hejtman a člen Rady Olomouckého kraje. V roce 2004 byl zvolen do EP a v roce 2009 si svůj mandát obhájil na dalších 5 let. Březina je členem důležitého Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku.¹⁹²

Pomohl zachovat ochranné známky pro specifické české potravinářské výrobky jako je Pardubický perník, České pivo nebo Karlovarské trojhránky. Angažoval se také v tématech, jako byla strategie EU o boji proti kouření, alkoholismu a snižování emisí oxidu uhličitého, pomáhal zpracovat Zprávu o přídavných látkách do potravin.¹⁹³

V únoru 2012 ohlásil odchod ze strany KDU-ČSL a to kvůli dlouholetým rozporům s vedením o dalším směřování strany. Dále podle Březiny křesťanští demokraté nevyhodnotili skutečné příčiny porážky v parlamentních volbách v roce 2009 a i nadále neřeší reálné problémy. Ale i přes odchod z řad lidovců zůstal členem Evropské lidové strany a nadále tak aktivně s touto frakcí spolupracuje.¹⁹⁴

¹⁹¹ ZUZANA ROITHOVÁ. *Proč si myslíte, že se máte stát hlavou státu?*. [online]. 09.11.2012 [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_proc/

¹⁹² JAN BŘEZINA. *Životopis*. [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.janbrezina.cz/index.php/cs/omne/zivotopis>

¹⁹³ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 133

¹⁹⁴ AKTUÁLNĚ.CZ. *Rána pro lidovce, známý europoslanec Březina je opouští*. [online]. 08.02.2012 [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=732192>

5 ZÁVĚR

Evropský parlament si za dobu své existence prošel prudkým vývojem. V roce 1952 vzniklo Evropské společenství uhlí a oceli, a s ním i první zastupitelský sbor parlamentního typu Společné shromáždění. Zezačátku mělo Shromáždění minimální funkce, prakticky jen hodnotilo činnosti Vysokého úřadu a mělo možnost ho za určitých podmínek odvolat. V roce 1958, po připojení Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii, se kvůli velkému rozšíření agendy zvětšily pravomoci Společného shromáždění. Navzdory krizi v 60. letech se podařilo přijmout Slučovací smlouvu a Evropský parlament získal právo kdykoliv odvolat Komisi a mohl v nepovinných výdajích rozpočtu navrhnout změny.

První přímé volby se konaly 7.–10. 7. 1979, ale nepodařilo se pořad vypracovat jednotný evropský volební mechanismus. Tehdy se změnila role Evropského parlamentu v institucionální struktuře Evropského společenství, protože se stal nezávislý na národních parlamentech členských států a získal tak přímou legitimitu. V roce 1986 se po přijetí Jednotného evropského aktu konečně Evropské parlamentní shromáždění oficiálně přejmenovalo na Evropský parlament.

Nejvýraznější posun v pravomocích Parlamentu nastal přijetím Smlouvy o Evropské unii, i když si od ní poslanci slibovali daleko rozsáhlejší změny. Smlouva zavedla nový postup přijímání rozhodování, a to proceduru spolurozhodovací. Evropský parlament se také mohl podílet na složení Komise. Poslední větší změny přinesla Lisabonská smlouva, protože posiluje zákonodárné pravomoci Evropského parlamentu. Nárůst kompetencí však neznamená zvýšení zájmů voličů o volby, právě naopak. Volební účast je čím dál tím nižší. Znamená to jakýsi signál pro celou Evropskou unii přestat s revolučními reformami a zvolnit celý vývoj evropské integrace.

S tím jak se Evropská unie neustále rozšiřuje, se mění postupně počet křesel. Nyní tak v Evropském parlamentu zasedá 754 poslanců z 27 států Evropy. Působí v něm 7 různých politických frakcí a do budoucna se pravděpodobně zvýší jejich počet. Evropský parlament řídí předseda, který je volen na dva a půl roku. V nynější době tuto funkci zastává Martin Schulz z Německa. Důležitý úkol v Parlamentu plní výbory, které odrážejí poměr politických sil. Výbory se dělí na stálé a nestálé, a ty stále trvají po dobu 2 a půl let. Legislativní návrhy se nejdříve projednávají ve výborech, které se zabývají různými oblastmi. V současné době se jejich počet vyšplhal na 22 a každý je jinak důležitý. Mezi

nejvýznamnější patří například Rozpočtový výbor a Výbor pro právní záležitosti. Parlament také disponuje pravomocemi, které se dělí na kontrolní, rozpočtové a legislativní. Legislativní pravomoci patří mezi nejvýznamnější a spadá mezi ně procedura konzultace, spolupráce a od roku 2009, se zavedením Lisabonské smlouvy, také řádný legislativní postup.

Česká republika vstoupila do Evropské unie dne 1. května 2004 a stala se tak jejím právoplatným členem se vším všudy. Občané České republiky si tak následně v červnu 2004 mohli zvolit poprvé v historii své zástupce do Evropského parlamentu. K volbám přišlo ale pouze 28,3 % voličů. Ukázalo se tak, že i pro nás budou volby do Evropského parlamentu druhořadé a lidé o ně nebudou jevit zájem. Tuto skutečnost potvrdily i druhé volby do Parlamentu v červnu 2009. Tehdy přišlo hodit svůj lístek do volebních urn 28,22 % voličů. Ve volbách byla nejúspěšnější Občanská demokratická strana, následována Českou stranou sociálně demokratickou. Celkem bylo rozděleno 22 mandátů mezi 4 nejúspěšnější politické strany. Úspěchu ve volbách předchází i dobrá strategie politických kampaní, a proto práce charakterizuje hlavní body volebních programů vítězných stran.

Zvolené poslance čeká v Evropském parlamentu mnoho povinností a úkolů. Je však na každém jednotlivém poslanci, jak moc bude aktivní a bojovat za zájmy svých voličů. Na základě srovnání počtu stanovisek, zpráv, položených otázek, návrzích usnesení a nakonec i samostatné účasti na zasedáních, vyhodnocuje práce jako nejaktivnější poslance paní MUDr. Marii Roithovou a pana Ing. Jana Březinu, oba dva reprezentující Křesťanskou a demokratickou unii – Československou stranu lidovou. Proto se úplný závěr práce věnuje jejich podrobnější charakteristice.

Čeští poslanci na sebe dokázali v Evropském parlamentu za necelých 10 let upozornit, většina aktivně spolupracuje se svými politickými frakcemi, bojují za české zájmy a občany. Nejsou to žádní úředníci, hledající jen teplé místo v Bruselu. Jejich práce je časově naopak velmi náročná a vyžaduje mnoho hodin strávených cestováním, ať už mezi jednotlivými sídly Parlamentu, nebo domovskými zeměmi. Je proto škoda, že většina českých občanů podceňuje význam voleb do Evropského parlamentu a k volbám chodí jen v malém počtu. Přicházíme tak o možnost ovlivnit dění v Evropské unii a vyvrátit tak sami tvrzení „o nás bez nás“, které se o rozhodování v Unii traduje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje:

1. BARTÁK, KAREL. *Průvodce Evropskou unií*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. 80 s. ISBN 80-85864-92-4
2. DOČKAL, V., P. KANIOK a J. ZÁVĚŠICKÝ. *Evropský parlament*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. 174 s. ISBN 978-80-210-4329-9.
3. FIALA, P., M. MAREŠ a P. SOKOL. *Eurostrany: politické strany na evropské úrovni*. Brno: Barrister & Principal, 2017. 269 s. ISBN 978-80-87029-05-3.
4. FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
5. GERBERT, Pierre. *Budování Evropy*. Praha: Karolinum, 2004. 450 s. ISBN 80-246-0111-7.
6. KUNEŠOVÁ, H., Cihelková, E. a kol. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 313 s. ISBN 80-7179-455-4.
7. MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. Brno: Barrister & Principal, 2010. 228 s. ISBN 978-80-87029-89-3.
8. PLECHANOVÁ, Běla. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. 355 s. ISBN: 80-246-0800-0.
9. SOKOL, Petr. *Volby do Evropského parlamentu 1979 – 2009*. Praha: Nakladatelství Jalta, 2009. 112 s. ISBN 978-80-86396-45-3

Elektronické dokumenty:

10. ČSSD. *Jistota - Program pro rok 2009*. [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/cssd_jistota_ep2009.pdf
11. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. 2010 [15. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie__2010_.pdf

12. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. 2010 [14. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf
13. KARLHEINZ, Reif and Hermann SCHMIT. Nine second-order national elections - a conceptual framework for the analysis of european election results. [online]. 1980 [20. 3. 2013]. Dostupné z: http://moduly.outly.cz/vvs/zdroje_pro_studium/Reif-Schmitt-SOE.pdf
14. ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online] Úřad vlády ČR, leden 2010 [6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>
15. ODS. *Listy ODS – zvláštní volební číslo*. [online]. květen 2009 [10. 4. 2013] Dostupné z: https://moje.ods.cz/media/reading/listy_2009-03.pdf

WWW stránky:

16. AKTUÁLNĚ.CZ. *Rána pro lidovce, známý europoslanec Březina je opouští*. [online]. 08.02.2012 [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/clanek.phtml?id=732192>
17. ČESKÝ ROZHLAS. *Zákon č. 62/2003 o volbách do Evropského parlamentu* [online]. 18. 2. 2003 [8. 4. 2013] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/paragrafy/_zprava/111908
18. EPP GROUP IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. Our group. [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.eppgroup.eu/menu/group>
19. EUR – LEX 12008E294. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [7. 4. 2013] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E294:CS:HTML>
20. EURACTIV. *Lisabonská smlouva zvýší počet europoslanců, neříká ale kdy mají nastoupit*. [online]. 2009 [10. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/lisabonska-smlouva-zvysi-pocet-europoslancu-nerika-ale-kdy-maji-nastoupit-006719>

21. EURACTIV. *Občanství EU a role Evropského parlamentu* [online]. 2007 [20. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/obcanstvi-eu-a-role-evropskeho-parlamentu>
22. EURATIV.CZ. Zuzana Roithová: *Parlament neřeší to, co Evropany skutečně pálí*. [online]. 02.06.2009 [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-volby-2009/clanek/zuzana-roithova-parlament-neresi-to-co-evropany-skutecne-pali-006068>
23. EUROPA.EU. Maastrichtská smlouva o Evropské unii. [online]. 15.10.2010 [29. 3. 2013]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_cs.htm
24. EUROPE OF FREEDOM AND DEMOCRACY. Our charter. [online]. 2011 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.efdgroupp.eu/about-us/who-we-are/charter.html>
25. EUROPEAN CONSERVATIVES AND REFORMISTS GROUP. *About the ECR group*. [online]. [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://ecrgroup.eu/?page_id=965
26. EUROPEAN UNITED LEFT/NORDIC GREEN LEFT EUROPEAN PARLIAMENTARY GROUP. *About*. [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.guengl.eu/group/about>
27. EUROSOKOP.CZ. K-L. Eurosokop.cz [online]. 2013 [29. 2. 2013]. Dostupné z: <https://www.eurosokop.cz/287/sekce/k-l/>
28. EUROSOKOP.CZ. *Referenda o přistoupení k EU v kandidátských zemích* [online]. [8. 4. 2013] Dostupné z: <https://www.eurosokop.cz/267/sekce/referenda-o-pristoupeni-k-eu-v-kandidatskych-zemich/>
29. EVROPSKÁ KOMISE. Volit do Evropského parlamentu je důležité. [online]. 13. 3. 2013 [8. 4. 2013] Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/eu_explained/130313_cs.htm
30. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Evropský parlament a Lisabonská smlouva*. [online]. [10. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parlament-a-Lisabonsk%C3%A1-smlouva.html>

31. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Brzobohatá Zuzana*, *ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D
32. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *BŘEZINA JAN*, *Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brezinajan.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7>
33. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Cabrnoch Milan*, *MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/cabrnochmilan.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7
34. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Češková Andrea*, *JUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/ceskova_andrea.html;jsessionid=50ED71EA7E5EB2E064C52E7C6068D7D7
35. EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU. *Delegace* [online]. 2013 [5. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0058a10b22/Delegace.htm>
36. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Dušek Robert*. [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/dusek_robert.html
37. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Fajmon Hynek*, *Mgr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/fajmon_hynek.html
38. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Falbrch Richard*, *JUDr.*

39. [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/falbr_richard.html
40. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Havel Jiří, Doc. Ing. CSc.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/havel_jiri.html
41. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. Historie. *Evropsky-parlament.cz* [online]. 2013 [23. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/history.html>
42. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Kohlíček Jaromír, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/kohlcek_jaromir.html
43. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Kožušník Edvard.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/kozusnik_edvard.html
44. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Maštálka Jiří, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/mastalka_jiri.html
45. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Mynář Vojtěch, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech.html

46. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Ouzký Miroslav, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/miroslav_ouzky.html
47. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Poc Pavel, RNDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/poc_pavel.html
48. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Poslanci Evropského parlamentu.* [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009.html>
49. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Ransdorf Miloslav, PHDr.,* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/ransdorf_miloslav.html
50. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Remek Vladimír, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: [parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/remek_vladimir.html](http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/remek_vladimir.html)
51. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Roithová Zuzana, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/roithova_zuzana.html
52. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICĚ. *Rouček Libor, Dr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/roucek_libor.html

53. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Sehnalová Olga, MUDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/sehnalova_olga.html
54. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Strejček Ivo, PaedDr.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/strejcek_ivo_paeddr.html
55. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Tošenovský Evžen, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/tosenovsky_evzen.html
56. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Vlasák Oldřich, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/vlasak_oldrich.html
57. EVROPSKÝ PARLAMENT – INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE. *Zahradil Jan, Ing.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/meps2009/brzobohata_zuzana/mynar_vojtech/zahradil_jan.html
58. EVROPSKÝ PARLAMENT/ O PARLAMENTU. *Poslanci.* [online]. [1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddfaa4/Poslanci-EP.html>
59. EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup souhlasu. [online]. [6. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/%C5%98%C3%A1dn%C3%BD-legislativn%C3%AD-postup.html>

60. EVROPSKÝ VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Problémy s EU? Kdo vám může pomoci.* [online]. 2012 [5. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.ombudsman.europa.eu/atyourservice/whocanhelptyou.faces#/page/4>
61. EVŽEN TOŠENOVSKÝ. *Evropský parlament má nového předsedu.* 2011 [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.tosenovsky.cz/clanky_detail.php?id=239
62. GROUP OF THE PROGRESSIVE ALLIANCE OF SOCIALISTS & DEMOCRATS IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. *Top priorities for Europe - 18 key demands.* [online]. 2013 [2. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.socialistgroup.eu/gpes/public/polidetail.htm?topicid=17303§ion=POL&category=POLI&request_locale=EN
63. IDNES.CZ. *Česko čeká sedm kroků k volbám a „opravdové vládě“.* [online]. 15. 3. 2009 [10. 4. 2013] Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cesko-ceka-sedm-kroku-k-volbam-a-opravdove-vlade-frw-/domaci.aspx?c=A090414_213605_domaci_dp
64. JAN BŘEZINA. *Životopis.* [online]. [11. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.janbrezina.cz/index.php/cs/o-mne/zivotopis>
65. KDU-ČSL. *Volební program pro volby do evropského parlamentu 2009–2014.* [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: http://www.roithova.cz/soubory/Volebni_program_KDU-CSL_do_EP_2009-2014.pdf?fid=1241961694
66. KSČM. *Otevřený volební program KSČM pro volby do Evropského parlamentu 2009.* [online]. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.kscm.cz/volby-a-akce/volby-do-ep-2009/volebni-program>
67. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Europoslanci si přejí ukončit přesuny do Štrasburku.* [online]. 05. 04. 2012 [1. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/europoslanci_si_preji_ukoncit_presuny_do.html
68. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Ratifikační proces v členských státech EU.* [online]. 2009[10. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/pravo_evropske_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_clenskych_statech.html
69. OLDŘICH VLASÁK. *Jednotný status poslanců.* [online]. 2005 [1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.vlasak.eu/tp/texty-4/medium/197>

70. THE GREENS/EUROPEAN FREE ALLIANCE IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. *Who we are*. [online]. [2. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.greens-efa.eu/about-us/48-who-we-are.html>
71. VOLBY.CZ. *Volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 05. 06. – 06. 06. 2009* [online]. 2009 [9. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/ep2009/ep144?xjazyk=CZ>
72. ZUZANA ROITHOVÁ. *Proč si myslíte, že se máte stát hlavou státu?*. [online]. 09.11.2012 [11. 4. 2013]. Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_proc/

Seznam zkratek

ALDE	Alliance of Liberals and Democrats for Europe Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
CEFTA	Central European Free Trade Agreement Středoevropská zóna volného obchodu
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
ECR	European Conservatives and Reformists Evropští konzervativci a reformisti
EFD	Europe of Freedom and Democracy Evropa Svobody a Demokracie
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EP	European Parliament Evropský parlament
EPP	European People's Party Evropská lidová strana
ESD	Evropský soudní dvůr
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EUR	euro
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
Greens – EFA	The Greens / European Free Alliance Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance
GUE/NGL	United Left/Nordic Green Left Evropská sjednocená levice a Severské zelená levice

JEA	Jednotný evropský akt
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
NATO	North Atlantic Treaty Organization Severoatlantická aliance
ODS	Občanská demokratická strana
S&D	Progressive Alliance of Socialists & Democrats Progresivní aliance socialistů a demokratů
VB	Velká Británie

Seznam grafů

Graf 3.1: Vývoj volební účasti v letech 1979 - 2009 ve volbách do EP	26
Graf 4.1: Referendum v ČR o vstupu do EU	44

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Počty mandátů pro jednotlivé země ve Shromáždění ESUO	9
Tabulka 3.1: Účast ve volbách do EP 1979 – 2009 v jednotlivých státech	28
Tabulka 4.1: Přehled zisku mandátů do EP v roce 2004	45
Tabulka 4.2: Přehled zisku mandátů do EP v roce 2009	46
Tabulka 4.3: Územní přehledy o volební účasti do EP	46
Tabulka 4.4: Hlavní myšlenky volebního programu ČSSD do EP	49
Tabulka 4.5: Přehled aktivit českých europoslanců ke dni 15. 4. 2013	55

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠBTUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany uzavřou licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do její skutečné výše).

V Ostravě, dne 10. května 2013

Michaela Křenková

SEZNAM PŘÍLOH

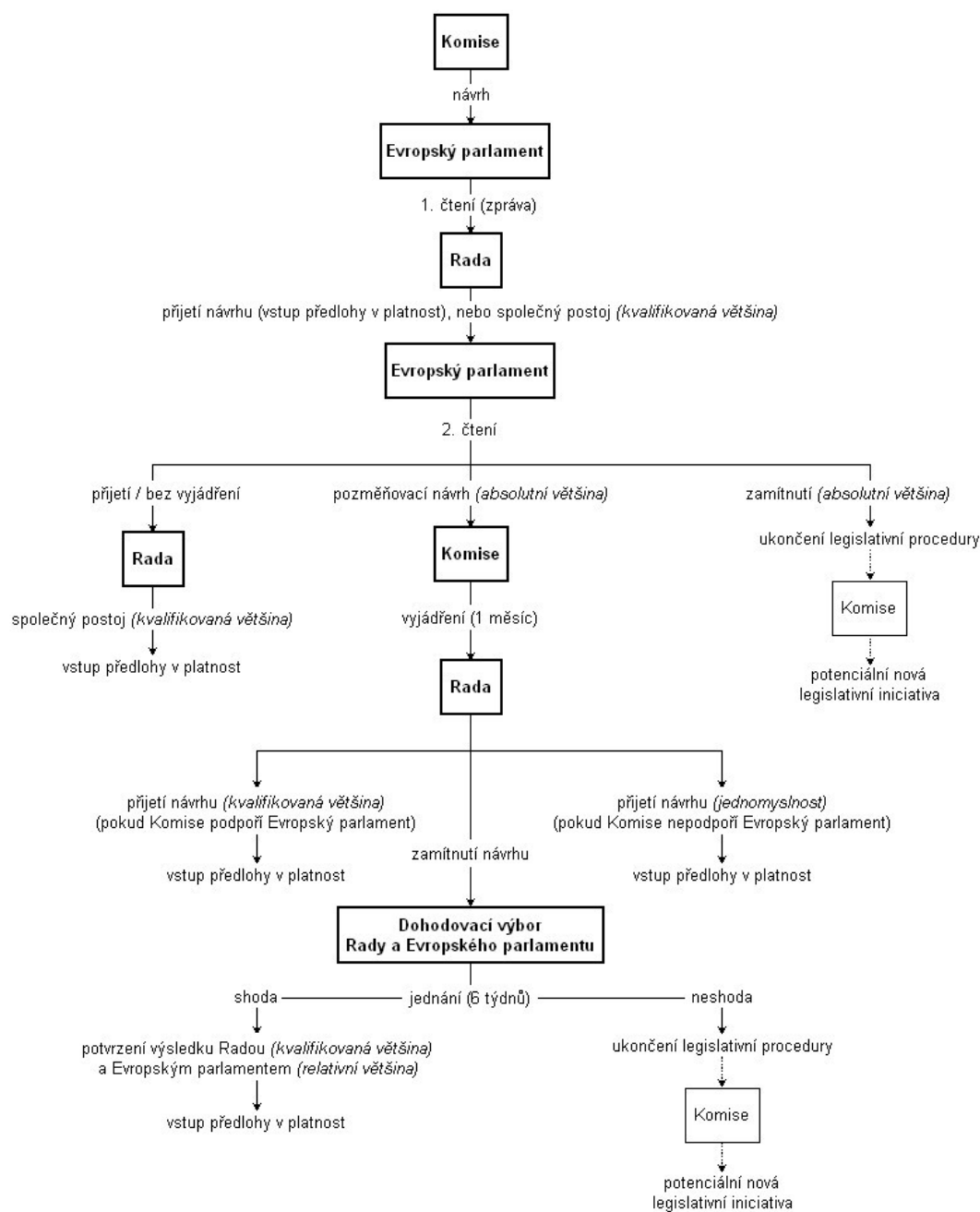
Příloha č. 1: Seznam všech stálých výborů v EP v roce 2013.....	1
Příloha č. 2: Řádný legislativní postup.....	1
Příloha č. 3: Budova EP ve Štrasburku.....	1
Příloha č. 4: Jednací sál EP ve Štrasburku.....	1

Příloha č. 1: Seznam všech stálých výborů v EP v roce 2013

Název stálého výboru	Zkratka	Předseda výboru
Zahraniční věci	AFET	Elmar Brok (EPP, Německo)
Rozvoj	DEVE	Eva Joly (Zelení/EFA, Francie)
Mezinárodní obchod	INTA	Vital Moreira (S&D, Portugalsko)
Rozpočet	BUDG	Alain Lamassoure (EPP, Francie)
Rozpočtová kontrola	CONT	Michael Theurer (Alde, Německo)
Hospodářství a měna	ECON	Sharon Bowles (ALDE, Velká Británie)
Zaměstnanost a sociální věci	EMPL	Pervenche Beres (S&D, Francie)
Životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin	ENVI	Matthias Groote (S&D, Německo)
Průmysl, výzkum, energetika	ITRE	Amalia Sartori (EPP, Itálie)
Vnitřní trh a ochrana spotřebitelů	IMCO	Malcolm Harbour (ECR, Velká Británie)
Doprava a cestovní ruch	TRAN	Brian Simpson (S&D, Velká Británie)
Regionální rozvoj	REGI	Danuta Maria Hübner (EPP, Polsko)
Zemědělství a rozvoj venkova	AGRI	Paolo De Castro (S&D, Itálie)
Rybolov	PECH	Gabriel Mato Adrover (EPP, Španělsko)
Kultura a vzdělávání	CULT	Doris Pack (EPP, Německo)
Právní záležitosti	JURI	Klaus-Heiner Lehne (EPP, Německo)
Občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci	LIBE	Juan Fernando Lopez Aguilar (S&D, Španělsko)
Ústavní záležitosti	AFCO	Carlo Casini (EPP, Itálie)
Práva žen a rovnost pohlaví	FEMM	Mikael Gustafsson (GUE/NGL, Švédsko)
Petice	PETI	Erminia Mazzoni (EPP, Itálie)
Lidská práva	DROI	Barbara Lochbihler (Zelení/ EFA, Německo)
Bezpečnost a ochrana	SEDE	Arnaud Danjean (EPP, Francie)

Zdroj: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/committees.html>, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Řádný legislativní postup

Zdroj: <https://www.euroskop.cz/8903/sekce/schemata-rozhodovacich-procesu/>

Příloha č. 3: Budova Evropského parlamentu ve Štrasburku

Zdroj: <http://www.topzine.cz/kosmopolitni-strasburk-reportaz-z-mesta-kde-sidli-evropsky-parlament>

Příloha č. 4: Jednací sál Evropského Parlamentu ve Štrasburku

Zdroj: <http://www.itn-opal.eu/news-events/events.html>